

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Työeläkelaitoksille

VASTUUNJAKOPERUSTEIDEN SOVELTAMISOHJEET

Ohessa on soveltamisohteet Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä B 2/98 annettuihin vastuunjakoperusteisiin.

Ohjeissa käsitellään mm.

- rahastokoron alentamisen vaikutusta eläkkeiden rahastoituihin osiin (perusturvan muutos 1.1.1997 ja lisäturvan muutos 31.12.1997)
- vanhuuseläkkeiden rahastoitujen osien vastuunjakoselvittelyyn liittyvää muutosta
- osa-aikaeläkettä koskevan lainmuutoksen (1.4.1998) vaikutusta työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden rahastoitujen osien määräämiseen.

Yleiskirjeissä 13/83, 24/87, B 1/91, B 6/92, B 8/92 ja B 2/95 ovat aikaisemmin voimassa olleisiin perusteisiin liittyvät soveltamisohteet.

Ohjeet TEL 12 §:n soveltamisesta, kun TEL-työsuhde on kuulunut kahden tai useamman eläkelaitoksen toimintapiiriin on annettu Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä A 5/95.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Hänninen

Bo Lundqvist

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

SISÄLLYSLUETTELO

VASTUUNJAKOPERUSTEIDEN SOVELTAMISOHJEET

1 Yleistä

- 1.1 Eläkkeen rahastoitu ja yhteisesti kustannettava osa
- 1.2 EU-säännöksiin vaikutus vastuunjakoon
- 1.3 Hyvitettävät eläkkeet

2 Vastuunjaossa huomioonotettavat eläkkeet ja kuntoutusrahat

3 Vastuunjaon yhteydessä toisilta eläkelaitoksilta perittävät eläkkeet

4 Eläkkeen jakaminen osiin vastuunjako varten

4.1 TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukainen peruseläke

4.1.1 Vanhuuseläke

- 4.1.1.1 Vanhuuseläkkeen jakaminen osiin
- 4.1.1.2 Eläkejärjestelyn oikaisu
- 4.1.1.3 Rahastoitujen osien selvittely

4.1.2 Työkyvyttömyyseläke (yksilöllinen varhaiseläke ja kuntoutustuki)

- 4.1.2.1 Rahastoidun osan määrittäminen
- 4.1.2.2 Rahastoidun osan määrittäminen, kun eläke lasketaan käyttäen EU-asetuksen sosiaaliturvasäännöksiä
- 4.1.2.3 Rahastoidun osan määrittäminen, kun eläke myönnetään osa-aikaeläkkeen jälkeen
- 4.1.2.4 Uusi yhteensovitus
- 4.1.2.5 Eläke entisin perustein tai lepäävä eläke uudelleen maksuun
- 4.1.2.6 Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen
- 4.1.2.7 Työkyvyttömyyseläke kuntoutusrahakauden jälkeen
- 4.1.2.8 Eläkejärjestelyn oikaisu

4.1.3 Työttömyyseläke

- 4.1.3.1 Rahastoidun osan määrittäminen
- 4.1.3.2 Tuleva aika yhden TEL-työsuhteen, LEL:n tai MEL:n perusteella
- 4.1.3.3 Tuleva aika rinnakkaisten TEL-työsuhteiden perusteella
- 4.1.3.4 Tuleva aika rinnakkaisten, eri lakien mukaisten toimintojen perusteella
- 4.1.3.5 Rahastoidun osan määrittäminen, kun eläke lasketaan soveltaen EU-asetuksen sosiaaliturvasäännöksiä
- 4.1.3.6 Rahastoidun osan määrittäminen, kun työttömyyseläke myönnetään osa-aikaeläkkeen jälkeen
- 4.1.3.7 Uusi yhteensovitus
- 4.1.3.8 Eläkejärjestelyn oikaisu

4.1.4 Perhe-eläke

4.1.5 Osa-aikaeläke

4.2 YEL-peruseläke

4.3 MYEL-peruseläke

4.4 Rekisteröity lisäeläke (TEL 11§, YEL 11§ 1 mom. ja MYEL 11§ 1 mom.) ja työnantajavakuutuksen mukainen eläke

4.4.1 TEL-lisäeläke

4.4.2 Työnantajavakuutuksen mukainen eläke

4.4.3 Rahastokoron alennuksesta johtuva rahastoidun osan pienennys (lisäturva)

4.4.4 YEL-lisäeläke

4.4.5 MYEL-lisäeläke

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

5 Eläkelaitosten vastuu rahastoiduista osista

- 5.1 TEL-LEL-TaEL-MEL-työkyvyttömyyseläke
- 5.2 TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläke

6 Kuntoutusraha, kuntoutuskorotus ja muut kuntoutuskulut

- 6.1 TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten maksama kuntoutusraha
- 6.2 YEL-laitosten maksama kuntoutusraha
- 6.3 Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maksama kuntoutusraha
- 6.4 Kuntoutuskorotus
- 6.5 Muut kuntoutuksesta aiheutuvat kulut

7 MEL-eläke

- 7.1 MEL-eläkkeen vastuunjako-osan perusmäärä
- 7.2 Eläkkeen MEL-osan jakaminen vastuunjako-osaan ja MEL-ylitteeseen
- 7.3 Vastuunjaossa huomioon otettava eläke

LIITE 1 TEL-peruseläketurvan, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen rahastoidun osan muuntaminen

- 1. Rahastoidun osan tasokorotukset
- 2. Rahastokoron alennuksesta johtuva rahastoidun osan pienennys (perusturva)
- 3. Rahastoidun osan muuntaminen vastaamaan eläkkeellesiirtymisikää

LIITE 2 Esimerkkejä**LIITE 3 Taulukko eläkkeen kustantamisesta**

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

VASTUUNJAKOPERUSTEIDEN SOVELTAMISOHJEET

1 Yleistä

1.1 Eläkkeen rahastoitu ja yhteisesti kustannettava osa

Eläke jaetaan osiin eläkkeen kustantamisen selvittämiseksi. Eläkelaitosten vastuulla olevien eläkkeen osien yhteismäärää kutsutaan rahastoiduksi osaksi. Muu osa eläkkeestä on eläkelaitosten kesken yhteisesti kustannettavaa osaa.

TEL:n, LEL:n ja TaEL:n mukaiset eläkkeet jaetaan rahastoituun ja yhteisesti kustannettavaan osaan. YEL:n mukaiset peruseläkkeet ovat kokonaan YEL:n mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten yhteisesti kustannettavia ja lisäeläkkeet pääsääntöisesti lisäeläkkeen vakuuttaneen eläkelaitoksen vastuulla. MYEL:n mukaiset eläkkeet kustantaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

Vastuunjakoa varten MEL-eläke jaetaan TEL:n vähimmäiseläketurvaa vastaavaan osaan (MEL-eläkkeen vastuunjako-osa) ja MEL-eläkkeen vastuunjakosan ylittävään osaan (MEL-eläkkeen ylite). MEL-eläkkeen ylitteen kustantaa Merimieseläkekassa. Vastuunjaossa MEL-eläkkeestä otetaan huomioon vain sen vastuunjako-osa, kun TEL-LEL-TaEL-MEL-eläke jaetaan rahastoituun ja yhteisesti kustannettavaan osaan.

1.2 EU-säännöksiä vaikutus vastuunjakoon

Suomen lakisääteisiin työeläkkeisiin sovelletaan EU-asetuksen (1408/71) sosiaaliturvasäännöksiä silloin, kun työntekijä tai yrittäjä on työskennellyt Suomen lisäksi toisessa EU-maassa.

Jos työntekijä on työskennellyt kahdessa tai useammassa EU-maassa, EU-eläke lasketaan kahdella tavalla (ETK:n yleiskirje A 48/96 kohta 4.3.2)

- 1) EU-asetuksen mukaisena kansallisena eläkkeenä eli laskemalla eläke Suomen työeläkelainsäädännön mukaisena, mutta ottaen huomioon EU-asetuksen ja sosiaaliturvasopimusten säännökset (tulevan ajan oikeuteen liittyvän viiden vuoden asumisajan laskeminen, tulevan ajan osittaminen ja eläkkeen yhteensovittaminen)
- 2) pro rata -eläkkeenä eli laskemalla eläke ensin ottaen huomioon työntekijän koko työhistoria ikään kuin se olisi tapahtunut Suomessa ja laskemalla sen jälkeen tästä kokonaiseläkkeestä (= teoreettinen eläke) Suomen työskentelyaikaa vastaava osuus.

Näin lasketuista työeläkkeistä myönnetään suurempi.

Pro rata-eläkkeestä aiheutuva TEL-LEL-TaEL-MEL-eläkkeiden lisäys on ko. lakien mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten yhteisellä vastuulla

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

(myös MEL-eläkkeen ylitteeseen tuleva lisäys). YEL-eläkkeen lisäys on YEL-laitosten yhteisellä vastuulla ja MYEL-eläkkeen lisäys Melan vastuulla.

1.3 Hyvitettävät eläkkeet

Vastuunjaossa eläkelaitokselle hyvitetään sen maksamat yhteisesti kustannettavat ja toisen eläkelaitoksen vastuulla olevat eläkkeet. Vastuunjakoperusteiden mukaan nämä hyvitettävät eläkkeet jaetaan osiin E_v^a , E_v^b , E_v^d , E_v^m ja E_v^y . Näistä osiin E_v^a ja E_v^b kuuluu vain TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n alaisiin työsuhteisiin perustuvia eläkkeitä, osaan E_v^y vain YEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvia eläkkeitä ja osaan E_v^d sekä TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n alaisiin työsuhteisiin että YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvia eläkkeitä. Osaan E_v^m kuuluu muiden kuin Merimieseläkekassan maksamat MEL-eläkkeiden ylitteet.

Osien E_v^a , E_v^b , E_v^d ja E_v^m selvittely tapahtuu vastuunjakoperusteiden osan I mukaisesti ja osan E_v^y selvittely vastuunjakoperusteiden osan II mukaisesti. Eläkelaitokset ilmoittavat tiedot maksamistaan eläkkeistä vuosittain eläkelomakkeella Eläketurvakeskukselle vastuunjakoa varten.

2 Vastuunjaossa huomioon otettavat eläkkeet ja kuntoutusrahat

Vastuunjako suoritetaan kalenterivuodelta ja se koskee sellaisia eläkkeitä ja kuntoutusrahoja,

- joista päätös on annettu ja joita on maksettu ennen vuoden loppua,
- jotka kohdistuvat ko. vuoteen tai sitä aikaisempaan aikaan
- jotka maksetaan kerta- ja pääoma-arvosuorituksina.

Eläkelaitoksen tilinpäätöksessä varattuja, siirtovelkoihin kirjattuja eläke-eriä ei oteta huomioon ko. vuodelta toimitettavassa vastuunjaossa.

Vastuunjako koskee myös muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen, esimerkiksi sairausvakuutusrahastolle tai työnantajalle maksettuja eläke-eriä.

3 Vastuunjaon yhteydessä toisilta eläkelaitoksilta perittävät eläkkeet

Eläkkeen myöntänyt eläkelaitos kustantaa omalla vastuullaan olevat eläkkeiden osat sekä perii, ellei Eläketurvakeskuksen suostumuksella ole muuta sopinut, maksamansa toisten eläkelaitosten vastuulla olevat eläkkeiden osat asianomaisilta eläkelaitoksilta. Perintä tehdään käytännössä Eläketurvakeskuksen välityksellä siten, että perivä laitos ilmoittaa perittävät eläkkeen osat eläkelomakkeen liitteellä. Liitteellä ilmoitettavat eläkkeen osat ovat hyvitettäviä

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

eläkkeiden osia E_v^d . Näihin ei kuitenkaan lueta TEL:n peruseläketurvan mukaisten vanhuuseläkkeiden eikä LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia, jotka selvitetään suureen E_v^a avulla. Liitteellä perittävät MEL-eläkkeiden ylitteet kuuluvat taas osaan E_v^m .

Liitteellä olevat tapaukset ovat mm. sellaisia, joissa

- TEL-, LEL-, TaEL-, MEL- tai YEL-eläkelaitoksen maksamaan eläkkeeseen sisältyy MYEL-eläkettä,
- eläkelaitos maksaa eläkettä, joka rinnakkaisista työsuhteista johtuen on kahden tai useamman eläkelaitoksen vastuulla,
- eläkelaitos maksaa toisessa eläkelaitoksessa vakuutettua rekisteröityä lisäeläkettä tai
- TEL-, LEL-, TaEL-, YEL- tai MYEL-eläkelaitos maksaa MEL-eläkkeen ylitettä.

4 Eläkkeen jakaminen osiin vastuunjakoa varten

4.1 TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukainen peruseläke

4.1.1 Vanhuuseläke

4.1.1.1 Vanhuuseläkkeen jakaminen osiin

TEL:n, LEL:n ja MEL:n alaisiin työsuhteisiin perustuvat vanhuuseläkkeet ovat kokonaan yhteisesti kustannettavia, jos eläkkeensaaja on syntynyt ennen 1.7.1912. 30.6.1912 jälkeen syntyneiden TEL:n, LEL:n ja MEL:n alaisissa työsuhteissa olleiden työntekijöiden vanhuuseläkkeissä on yleensä rahastoitua osaa. TaEL:n mukaisessa vanhuuseläkkeessä voi olla rahastoitua osaa vain, jos työntekijä on syntynyt 31.12.1931 jälkeen. Vanhuuseläkkeen rahastoidun osan ylittävä osa on kokonaan yhteisesti kustannettavaa myös EU-tapauksissa.

Jokaisesta työsuhteesta lasketaan vanhuuseläkkeen rahastoidun osan määrä vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden tai antamien ohjeiden mukaisesti. Työsuhteen päätyttyä ilmoitetaan Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin ansaittu eläke ja eläkkeen rahastoidun osan määrä. Rekisteriin ilmoitetut eläkkeet ja rahastoidut osat vastaavat eläkeikää 65 vuotta.

Rahastokoron alennuksesta 1.1.1997 johtuva vanhuuseläkkeiden rahastoitujen osien pienennys on esitetty liitteessä 1.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Vanhuuseläkkeen rahastoitu osa on eri työsuhteista kertyneiden rahastoitujen osien yhteismäärä. Jos vanhuuseläke alkaa muussa kuin 65 vuoden iässä (alennetussa eläkeiässä, varhennettuna tai lykättyä vanhuuseläkkeenä), muunnetaan eläkkeen rahastoitu osa vastaamaan eläkkeellesiirtymisikää. Rahastoidun osan muuntaminen on esitetty liitteessä 1. Jos yhteensovitus eläkkeen alkaessa tai myöhemmin pienentää eläkkeen alle rahastoidun osan määrän, on eläke kokonaan rahastoitua osaa, kunnes se saavuttaa perusteiden mukaan lasketun rahastoidun eläkkeen määrän. (Liite 2, esimerkit 1, 4 ja 5)

4.1.1.2 Eläkejärjestelyn oikaisu

Jos vanhuuseläke on oikaistu TEL 15 b §:n, LEL 10 b §:n tai TaEL 8 a §:n perusteella, virheelliseen vakuutukseen liittyvät vanhuuseläkkeen rahastoidut osat oikaistaan oikean lain mukaisiksi oikaisuvedolta ja sitä välittömästi edeltävältä vuodelta. Sitä aikaisemmalta ajalta vanhuuseläkkeen rahastoidut osat jäävät voimaan perittyjä vakuutusmaksuja vastaavasti.

4.1.1.3 Rahastoitujen osien selvittely

Vanhuuseläkkeen rahastoidun osan kustantaa työsuhteen vakuuttanut eläkelaitos.

TEL-peruseläketurvan sekä LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden kustantaminen selvitetään vastuunjakoperusteissa määritellyn suureen $E_v^a = E_v - E_v^{VR}$ avulla. Suureen E_v avulla eläkelaitokselle hyvitetään kaikki sen maksamat vanhuuseläkkeet. Toisaalta eläkelaitoksen hyvityksestä vähennetään suureen E_v^{VR} avulla ne maksetut vanhuuseläkkeiden rahastoidut osat, jotka eläkelaitos itse kustantaa.

Suureen E_v^a mukainen määrä lisätään eläkelaitoksen hyvitykseen.

Jos eläke maksetaan kerta-suorituksena, sisällytetään maksettavan kerta-suorituksen rahastoitu osa termiin E_v^{VR} ja, jos eläke ei sisälly alkaneiden TEL:n peruseläketurvan, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden eläkevastuuseen \bar{V}_{v-1}^{VA} , on se sisällytettävä termiin $\bar{V}_{v-1}^V(e)$ siltä osin kuin se on laitoksen omalla vastuulla.

Jos eläkeikää on alennettu samana vuonna v , jona eläke alkaa, on termi $\bar{V}_{v-1}^V(e)$ tarkistettava vastaamaan alennettua eläkeikää.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

4.1.2 Työkyvyttömyyseläke (yksilöllinen varhaiseläke ja kuntoutustuki)

4.1.2.1 Rahastoidun osan määrittäminen

TEL-LEL-TaEL-MEL-työkyvyttömyyseläkkeessä, yksilöllisessä varhaiseläkkeessä ja kuntoutustuessa on rahastoitua osaa, jos eläkkeeseen oikeuttavana on TEL:n, LEL:n, TaEL:n tai MEL:n mukaan otettu huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio. Rahastoidun osan ylittävä eläkkeen määrä on yhteisesti kustannettavaa ja kuuluu hyvitetävien eläkkeiden osaan E_v^b .
(Liite 2, esimerkki 6)

Työkyvyttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen ja kuntoutustuen rahastoitu osa saadaan, kun eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava, yhteensovitetty, ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta laskettu TEL-, LEL-, TaEL- ja MEL-eläke muunnetaan TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuu-kauden alkuun. Rahastoitua osaa laskettaessa työeläkelisä sisältyy eläkkeeseen.

Ennen 1.1.1997 myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa on kuitenkin edellä määritellystä eläkkeen rahastoidun osan määrästä muunnoskertoimen avulla saatava määrä. Muunnoskerroin riippuu mm henkilön sukupuolesta ja iästä sekä eläkeiästä ja on määritelty siten, että eläkkeen pääoma-arvo säilyy. Eläketurvakeskus on julkaissut taulukot muunnoskerroimista.
(Liite 2, esimerkki 7)

Pelkästään TEL-LEL-TaEL-MEL-vapaakirjoihin perustuvassa eläkkeessä ei ole rahastoitua osaa.

Työkyvyttömyyseläkkeeseen, yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja kuntoutustukseen myönnetty kuntoutuskorotus on TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten yhteisesti kustannettavaa osaa. (Liite 2, esimerkki 17)

4.1.2.2 Rahastoidun osan määrittäminen, kun eläke lasketaan soveltaen EU-asetuksen sosiaaliturvasäännöksiä

Jos työkyvyttömyyseläke lasketaan käyttäen EU-asetuksen sosiaaliturvasäännöksiä, määräytyy rahastoitu osa kansallisen lain mukaisesti lasketun työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, vaikka eläke myönnettäisiin pro rata-eläkkeenä.

TEL-LEL-TaEL-MEL-työkyvyttömyyseläkkeessä, yksilöllisessä varhaiseläkkeessä ja kuntoutustuessa on rahastoitua osaa, jos kansallisen lain mukaisesti laskettuna eläkkeeseen oikeuttavana aikana on TEL:n, LEL:n, TaEL:n tai MEL:n mukaan otettu huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio. Rahastoidun osan ylittävä eläkkeen määrä on yhteisesti kustannettavaa ja kuuluu hyvitetävien eläkkeiden osaan E_v^b . (Liite 2, esimerkit 23 ja 24)

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Työkyvyttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen ja kuntoutustuen rahastoitu osa saadaan, kun eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava yhteensovitettu ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta laskettu kansallisen lain mukainen TEL-LEL-TaEL-MEL-eläke muunnetaan TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Rahastoitua osaa laskettaessa työeläkelisä sisältyy eläkkeeseen.

Jos kansallisen lain mukaan laskettu eläke perustuu pelkästään TEL-LEL-TaEL-MEL-vapaakirjoihin, eläkkeessä ei ole rahastoitua osaa.

4.1.2.3 Rahastoidun osan määrääminen, kun työkyvyttömyyseläke myönnetään osa-aikaeläkkeen jälkeen

Jos tulevan ajan työkyvyttömyyseläke myönnetään 1.4.1998 tai sen jälkeen ja työkyvyttömyyseläkettä edeltää vuonna 1994 tai myöhemmin alkanut osa-aikaeläke, johon liitetään tuleva aika, saadaan työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa indeksoimalla työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä on tällöin eläkkeen määrä ilman lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta ja ilman osa-aikaeläkkeeseen perustuvaa työkyvyttömyyseläkkeen osaa. Työkyvyttömyyseläke on yhteisesti kustannettava siltä osin kuin se on karttunut osa-aikaeläkeajalta ja osa-aikaeläkkeeseen liittyvältä tulevalta ajalta. Mikäli osa-aikaeläkkeeseen ei liity tulevaa aikaa, on sen ajalta karttunut eläke työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitua osaa. (Liite 2, esimerkit 13 ja 14)

4.1.2.4 Uusi yhteensovitus

Eläkkeen rahastoitu osa ei muutu, jos työkyvyttömyyseläkkeeseen tehdään uusi yhteensovitus. Jos maksettava eläke on yhteensovituksen jälkeen pienempi kuin eläkkeen rahastoitu osa, on maksettava eläke kokonaan rahastoitua osaa, kunnes se indeksikorotusten myötä saavuttaa entisen rahastoidun osan. (Liite 2, esimerkit 8 ja 9)

4.1.2.5 Eläke entisin perustein tai lepäävä eläke uudelleen maksuun

Jos työkyvyttömyyseläke on päättynyt ja myöhemmin myönnetään työkyvyttömyyseläke uudestaan entisin perustein, on rahastoitu osa sama kuin alkuperäisen eläkkeen rahastoitu osa.

Jos lepäävänä olevaa yksilöllistä varhaiseläkettä aletaan maksaa uudelleen, on rahastoitu osa sama kuin lepäävänä olleen eläkkeen rahastoitu osa.

4.1.2.6 Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa yksilölliseksi varhaiseläkkeeksi tai yksilöllisen varhaiseläkkeen muuttuessa täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi eläkkeen rahastoitu osa ei muutu. Rahastoitu osa ei muutu myöskään silloin

Suunnittelu- ja laskentaosasto

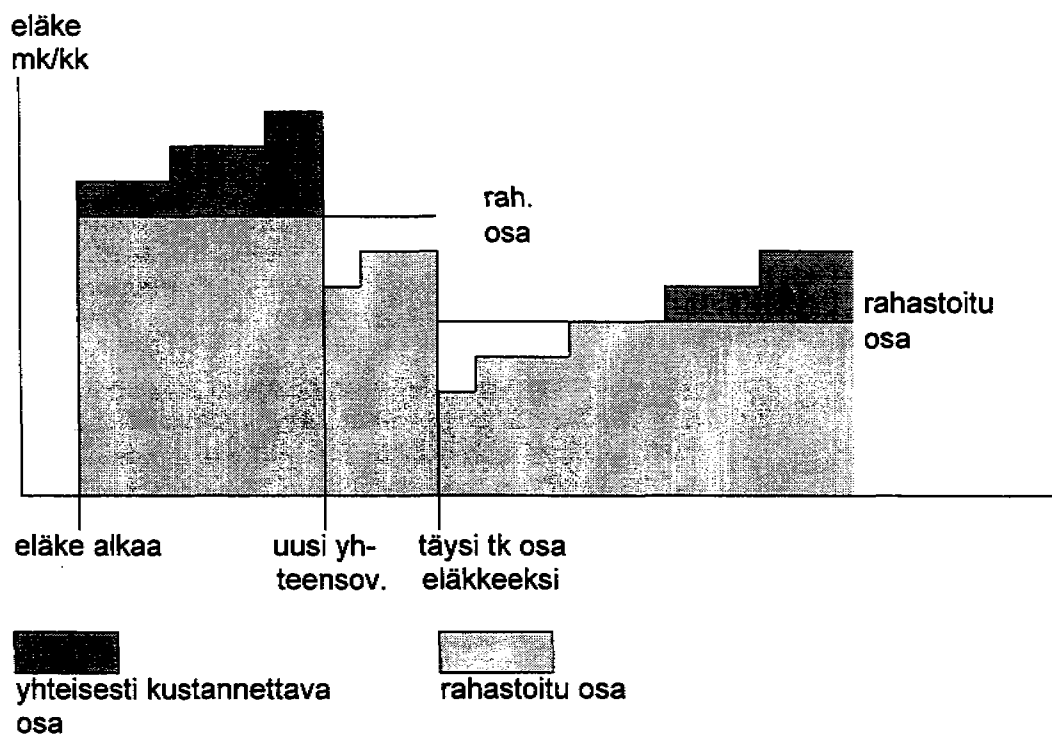
11.8.1998

jos kuntoutustuki muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi tai yksilölliseksi varhaiseläkkeeksi.

Jos osaeläke muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi tai yksilölliseksi varhaiseläkkeeksi, muunnetaan eläkkeen rahastoitua osaa samassa suhteessa kuin ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta laskettu yhteensovitettu eläke muuttuu. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa osaeläkkeeksi muunnetaan eläkkeen rahastoitua osaa vastaavalla tavalla. (Liite 2, esimerkki 11)

Jos lepävänä olevaa, täytenä maksettua yksilöllistä varhaiseläkettä aletaan maksaa osaeläkkeen suuruisena tai päinvastoin, muutetaan eläkkeen rahastoitua osaa samassa suhteessa kuin ilman lapsikorotusta laskettu yhteensovitettu eläke muuttuu. (Liite 2, esimerkki 12)

Seuraavassa kuvassa on esitetty miten rahastoitu osa muuttuu, kun täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu osaeläkkeeksi uuden yhteensovituksen jälkeen. Eläke on alkanut täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä. Uusi yhteensovitus pienentää täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrää, mutta rahastoitu osa ei muutu. Myöhemmin täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu osaeläkkeeksi. Osaeläkkeen rahastoitu osa saadaan muuttamalla täyden työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitua osaa maksettavien eläkkeiden suhteessa. Koska maksettava osaeläke on pienempi kuin osaeläkkeen rahastoitu osa, on maksettava osaeläke kokonaan rahastoitua osaa, kunnes se indeksikorotusten myötä saavuttaa rahastoidun osan.

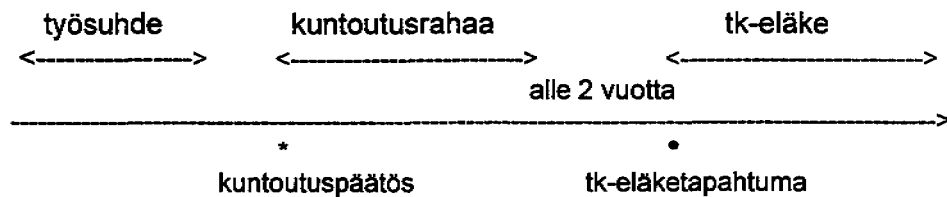

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

4.1.2.7 Työkyvyttömyyseläke kuntoutusrahakauden jälkeen

TEL 6 c §:n 4 momentissa on säädetty, että työkyvyttömyyseläketapahtuman sattuessa kuntoutuksen aikana tai ennen kuin kuntoutusrahan päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määrätään niillä perusteilla, joilla se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutuspäätöstä tehtäessä. Työkyvyttömyyseläkettä laskettaessa eläketapahtumapäivänä pidetään siis kuntoutusrahan eläketapahtumapäivää (kuntoutuspäätös).

Työkyvyttömyyseläkkeen todellinen eläketapahtumapäivä on kuitenkin työkyvyttömäksi tulopäivä ja sen perusteella lasketaan eläkkeen rahastoitu osa. Työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa saadaan indeksoimalla eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava, yhteensovitettu, ilman lapsikorotusta ja kuntoutuskorotusta laskettu eläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alkuun.

4.1.2.8 Eläkejärjestelyn oikaisu

Jos työkyvyttömyyseläke on oikaistu TEL 15 b §:n, LEL 10 b §:n tai TaEL 8 a §:n perusteella, työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa ja vastuu eläkkeestä määräytyy oikean lain mukaisesti, jos eläketapahtuma on sattunut vakuuttamisen oikaisuvuonna tai sitä edeltävänä vuonna. Jos eläketapahtuma on sattunut tätä aikaisemmin, eläkkeen rahastoitu osa jää entisen suuruiseksi ja siitä vastaa entinen eläkelaitos. Rahastoidun osan ylittävä eläkkeen osa on yhteisesti kustannettavaa.

Jos kuitenkin vakuuttamisen oikaisun jälkeen tulee takautuvasti myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke, jossa eläketapahtuma on sattunut aikaisemmin kuin oikaisuvuotta edeltävänä vuonna, eläkkeen rahastoitu osa määräytyy samoin kuin jos vakuutus olisi ollut alunperin oikein järjestetty. Tällöin vanha eläkelaitos vastaa eläkkeen rahastoidusta osasta siihen määrään asti, josta se olisi vastannut, jos eläke olisi laskettu väärän lain mukaisesti. Tämän määrän ylittävästä rahastoidusta osasta vastaa uusi eläkelaitos.

4.1.3 Työttömyyseläke

4.1.3.1 Rahastoidun osan määrääminen

Ennen 1.7.1989 myönnettyt työttömyyseläkkeet ovat yhteisesti kustannettavia ja kuuluvat hyvitetävien eläkkeiden osaan E_v^b .

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläkkeessä on rahastoitua osaa, jos eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika vähintään viisi vuotta kestäneen TEL-työsuhteen tai LEL-ansioiden tai MEL-työsuhteen perusteella. Jos tuleva aika on myönnetty TaEL-ansioiden perusteella, työttömyyseläkkeessä ei ole rahastoitua osaa. TEL-työsuhteen kestoa laskettaessa työsuhteen katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisena, vaikka siihen olisi tehty tekninen tai automaattinen katkaisu. Rahastoidun osan ylittävä eläkkeen määrä on yhteisesti kustannettavaa ja kuuluu hyvitetävien eläkkeiden osaan E_v^b .

Ennen 1.1.1997 myönnetyn työttömyyseläkkeen rahastoitu osa on kuitenkin jäljempänä määrittelystä eläkkeen rahastoidun osan määrästä muunnoskerroin avulla saatava määrä. Muunnoskerroin riippuu mm henkilön sukupuolesta ja iästä sekä eläkeiästä ja on määritelty siten, että eläkkeen pääoma-arvo säilyy. Eläketurvakeskus on julkaissut muunnoskerrointaulukot. (Liite 2, esimerkki 18)

4.1.3.2 Tuleva aika yhden TEL-työsuhteen, LEL:n tai MEL:n perusteella

Sellaisen työttömyyseläkkeen, johon tuleva aika on myönnetty viisi vuotta kestäneen TEL-työsuhteen perusteella, rahastoitu osa on 50 % työttömyyseläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun indeksoidusta eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta, yhteensovitetusta, lapsikorottamattomasta työttömyyseläkkeestä.

Sellaisen työttömyyseläkkeen, jossa LEL:n mukaan on otettu huomioon tulevaa aikaa vastaavat ansiot, rahastoitu osa on 30 % työttömyyseläketapahtumahetken sattumista seuraavan kuukauden alkuun indeksoidusta eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta, yhteensovitetusta, lapsikorottamattomasta työttömyyseläkkeestä.

Sellaisen työttömyyseläkkeen, jossa tuleva aika on myönnetty MEL:n perusteella, rahastoitu osa määräytyy MEL-eläkkeen vastuunjako-osan ja TEL-LEL-TaEL-vapaakirjojen perusteella. Rahastoitu osa on 30 % työttömyyseläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun indeksoidusta eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta, yhteensovitetusta, lapsikorottamattomasta työttömyyseläkkeestä.

Rahastoitua osaa laskettaessa työeläkelisä sisältyy indeksoitavaan eläkkeeseen.

4.1.3.3 Tuleva aika rinnakkaisten TEL-työsuhteiden perusteella

Jos työttömyyseläkkeeseen on myönnetty tuleva aika kahden rinnakkaisen TEL-työsuhteen perusteella, joista toinen on kestänyt alle viisi vuotta ja toinen vähintään viisi vuotta, työttömyyseläketapahtumaa seuraavan kuukauden alkuun indeksoitu eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava eläke jaetaan ensin tulevaan aikaan oikeuttaneiden työsuhteiden osuuksiin yhteensovittamattomien eläkkeiden suhteessa (TEL-LEL-TaEL-MEL-vapaakirjat jakautuvat osuuk-sien kesken). Eläkkeen rahastoitu osa on 50 % näin saadusta vähintään viisi

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

vuotta kestäneen työsuhteen osuudesta. Jos taas molemmat työsuhteet ovat kestäneet vähintään viisi vuotta, kummankin työsuhteen osuudesta on rahastoitua osaa 50 %. (Liite 2, esimerkki 18)

4.1.3.4 Tuleva aika rinnakkaisten, eri lakien mukaisten toimintojen perusteella

Jos työttömyyseläkkeeseen on otettu huomioon tuleva aika vähintään viisi vuotta kestäneen TEL-tösuhteen perusteella ja tulevaa aikaa vastaavat ansiot LEL:n perusteella, jaetaan työttömyyseläketapahtumaa seuraavan kuukauden alkuun indeksoitu eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava työttömyyseläke TEL:n ja LEL:n osuuksiin yhteensovittamattomien TEL- ja LEL-eläkkeiden suhteessa. Mahdolliset TaEL- ja MEL-vapaakirjat sisältyvät indeksoitavaan eläkkeeseen. TEL:n osuudesta on rahastoitua osaa 50 % ja LEL:n osuudesta 30%. (Liite 2, esimerkki 19)

Jos tuleva aika on otettu huomioon vähintään viisi vuotta kestäneen TEL-tösuhteen ja TaEL:n perusteella, lasketaan eläkkeen rahastoitua osa vastaavalla tavalla kuitenkin siten, että TaEL:n osuudessa ei ole rahastoitua osaa. (Liite 2, esimerkki 20)

Vastaavalla tavalla menetellään muissakin tapauksissa, joissa tuleva aika on myönnetty kahden tai useamman lain perusteella.

4.1.3.5 Rahastoidun osan määrääminen, kun eläke lasketaan soveltaen EU-asetuksen sosiaaliturvasäännöksiä

Jos työttömyyseläke lasketaan soveltaen EU-asetuksen sosiaaliturvasäännöksiä, työttömyyseläkkeen rahastoitua osa määräytyy kansallisen lain mukaisesti lasketun työttömyyseläkkeen perusteella, vaikka työttömyyseläke myönnettäisiin pro rata-eläkkeenä.

TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläkkeessä on rahastoitua osaa, jos kansallisen lain mukaan laskettuun eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika sellaisen TEL-tösuhteen perusteella, joka on kestänyt vähintään viisi vuotta, tai LEL-ansioden tai MEL-tösuhteen perusteella. Rahastoidun osan ylittävä eläkkeen määrä on yhteisesti kustannettavaa ja kuuluu hyvitetävien eläkkeiden osaan E_v^b .

4.1.3.6 Rahastoidun osan määrääminen, kun työttömyyseläke myönnetään osa-aikaeläkkeen jälkeen

Jos työttömyyseläke myönnetään 1.4.1998 tai sen jälkeen ja työttömyyseläkettä edeltää vuonna 1994 tai myöhemmin alkanut osa-aikaeläke, johon on liitetty tuleva aika, saadaan työttömyyseläkkeen rahastoitua osa ottamalla työttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä kohdan 4.1.3.2 mukaiset prosentiosuudet ja indeksoimalla nämä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. Eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä on tällöin eläkkeen määrä ilman lapsikorotusta ja ilman osaaikaeläkkeeseen perustuvaa työttömyyseläkkeen osaa. Työttömyyseläke on yhteisesti kustannettavaa siltä osin kuin se on karttunut osa-aikaeläkeajalta ja osa-

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

aikaeläkkeeseen liittyvältä tulevalta ajalta. Mikäli osa-aikaeläkkeeseen ei liity tulevaa aikaa, on sen ajalta karttunut eläke työttömyyseläkkeen rahastoitua osaa.

4.1.3.7 Uusi yhteensovitus

Eläkkeen rahastoitu osa ei muutu, jos työttömyyseläkkeeseen tehdään uusi yhteensovitus. Jos maksettava eläke on yhteensovituksen jälkeen pienempi kuin eläkkeen rahastoitu osa, on maksettava eläke kokonaan rahastoitua osaa, kunnes se indeksikorotusten myötä saavuttaa entisen rahastoidun osan.

4.1.3.8 Eläkejärjestelyn oikaisu

Kuten työkyvyttömyyseläkkeessä kohta 4.1.2.8.

4.1.4 Perhe-eläke

TEL-LEL-TaEL-MEL-perhe-eläkkeet ovat kokonaan yhteisesti kustannettavia ja kuuluvat hyvittävien eläkkeiden osaan E_v^b .

4.1.5 Osa-aikaeläke

TEL-LEL-MEL-osa-aikaeläkkeet ovat kokonaan yhteisesti kustannettavia ja kuuluvat hyvittävien eläkkeiden osaan E_v^b .

Jos osa-aikaeläkkeensaaja jatkaa työtä täytettyään 65 vuotta, muutetaan osa-aikaeläke saman suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi, joka jaetaan eri lakien mukaisiin osiin 65 vuoden ikään mennessä karttuneiden eläkkeiden suhteessa. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon jatkuvasta TEL-työsuhteesta karttunutta eläkettä. Osa-aikaeläkkeen suuruinen vanhuuseläke käsitellään vastuunjaossa kohdan 4.1.1 mukaisesti.

4.2 YEL-peruseläke

YEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvan perusturvan mukaisen eläkkeen indeksi-, lapsi- ja lykkäyskorotuksineen kustantavat YEL-toimintaa harjoittavat eläkelaitokset yhteisesti. YEL-eläke kuuluu kokonaan hyvittävien eläkkeiden osaan E_v^y .

YEL:n mukainen eläke ilmoitetaan eläkelomakkeella vähentämättömänä, vaikka eläkettä olisi vähennetty YEL 12 §:n 5 momentin perusteella. Vähennyksen määrä kirjataan vakuutusmaksuksi tai, jos vakuutusmaksu kuuluu toiselle eläkelaitokselle, tilitetään sille. Näitä tilityksiä ei hoideta vastuunjaon yhteydessä.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

4.3 MYEL-peruseläke MYEL:n alaisiin yrittäjänäoloksoihin perustuvan perusturvan mukaisen eläkkeen indeksi-, lapsi- ja lykkäyskorotuksineen kustantaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Muut eläkelaitokset perivät maksamansa MYEL-eläkkeen Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta vastuunjaon yhteydessä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta peritään vähentämätön eläke, vaikka MYEL-eläkettä olisi vähennetty MYEL 12 §:n 4 momentin perusteella. Vähennyksen suuruinen määrä tilitetään Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle. Näitä tilityksiä ei hoideta vastuunjaon yhteydessä.

4.4 Rekisteröity lisäeläke (TEL 11 §, YEL 11 § 1 mom. ja MYEL 11 § 1 mom.) ja työnantajavakuutuksen mukainen eläke

4.4.1 TEL-lisäeläke TEL:n mukaisesti rekisteröidystä lisäeläkkeestä ja työnantajavakuutuksen mukaisesta eläkkeestä kustantaa vakuutusmaksuja tai eläkevastuuta vastaavan määrän (rahastoidun osan) se eläkelaitos, jossa lisäeläketurva on vakuutettu. Loppuosa eläkkeestä kuuluu hyvitetävien eläkkeiden osaan E^b. Rekisteröidyn lisäeläketurvan mukaisessa työttömyyseläkkeessä ei ole rahastoitua osaa, vaan se on aina kokonaan yhteisesti kustannettavaa.

Vastuunjaon yhteydessä eläkkeen maksanut eläkelaitos perii eläkkeen vakuuttaneelta eläkelaitokselta rahastoidun osan määrän, joka yleensä pysyy vuodesta toiseen muuttumattomana, ja ilmoittaa loppuosan eläkkeestä yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin.

Jatkuvaan työsuhteeseen liittyvän lisäeläkkeen ja sen rahastoidun osan määrä on aina kysyttävä lisäeläkkeen vakuuttaneelta eläkelaitokselta. Vapaakirjoihin perustuvien lisäeläkkeiden määrät saadaan Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteristä.

Työsuhteen päätyttyä ilmoitetaan ansaittu ja rahastoitu lisäeläkkeen määrä Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin eläkeikää 65 vuotta vastaavana. Jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke myönnetään 65 vuodesta poikkeavan eläkeikään mukaan, muunnetaan eläkkeen rahastoitu osa vastaamaan eläkeikää ja eläkkeensaajan ikää eläkkeen alkamisajankohtana siten, että vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen pääoma-arvo säilyy. Vastaavasti menetellään, jos myönnetään lykätty tai varhennettu vanhuuseläke. Eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavaa rahastoitua osaa voi tiedustella lisäeläkkeen vakuuttaneesta eläkelaitoksesta tai Eläketurvakeskuksesta.

Jos maksettava lisäeläke on yhteensovituksen johdosta pienempi kuin rekisteriin merkitty eläkkeen rahastoitu osa, on maksettava eläke kokonaan rahastoitua osaa, kunnes se indeksikorotuksen myötä saavuttaa entisen rahastoidun osan määrän.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

4.4.2 Työnantajavakuutuksen mukainen eläke

Työnantajavakuutukseen perustuvan eläkkeen rahastoitu osa määräytyy työnantajavakuutuksen laskuperusteiden mukaan. Rahastoitu osa ei yleensä muutu eläkkeen alkamisen jälkeen.

4.4.3 Rahastokoron alennuksesta johtuva rahastoidun osan pienennys (lisäturva)

Eläkevastuun laskennassa käytetty rahastokorko rekisteröidyn TEL-lisäturvan ja työnantajavakuutuksen osalta alennettiin 31.12.1997 alkaen 5 prosentista 3 prosenttiin. Samalla tehtiin laskuperusteiden mukaisen kuolevuusperusteen tarkistamisesta aiheutuvat ikäsiirtojen muutokset.

Nämä muutokset aiheuttivat lisäturvan eläkkeiden rahastoitujen osien pienentämisen. Rekisteröidyn lisäturvan ja työnantajavakuutuksen mukaisten eläkkeiden rahastoidut osat 31.12.1997 pienennettiin kertomalla ne muunnoskerroimilla siten, että eläkkeiden pääoma-arvo säilyi.

Eläketurvakeskus on julkaissut muunnoskerrointaulukot, joita saa Eläketurvakeskuksesta. Eläketurvakeskuksen työsuhderekisterioteella on rekisteriin ilmoitetun rahastoidun osan lisäksi 31.12.1997 muunnettu rahastoitu osa niiden työsuhteiden osalta, jotka päättyivät ennen 1.1.1998. Jälkeen 31.12.1997 päättyneiden työsuhteiden osalta eläkelaitos ilmoittaa työsuhderekisteriin muunnetun rahastoidun osan.
(Liite 2, esimerkki 21)

4.4.4 YEL-lisäeläke

YEL:n mukaisen rekisteröidyn lisäeläkkeen indeksikorotuksineen kustantaa se eläkelaitos, jossa lisäeläke on vakuutettu. Vastuunjaon yhteydessä eläkkeen maksanut eläkelaitos perii lisäeläkkeen vakuuttaneelta eläkelaitokselta koko maksamansa lisäeläkkeen. Lisäeläkkeen vakuuttanut eläkelaitos kustantaa rahastoidun osan ylittävät lisäeläkkeiden osat YEL:n mukaisen lisäelä-

kevakuutuksen perusteissa määritellystä tasausvastuusta \bar{V}_v^T . Siltä osin kuin tasausvastuu ei tähän riitä, on määrä $-\bar{V}_v^T$ yhteisesti kustannettavaa.

4.4.5 MYEL-lisäeläke

MYEL:n mukaisen rekisteröidyn lisäeläkkeen indeksikorotuksineen kustantaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jolta peritään koko maksettu eläkkeen määrä vastuunjaon yhteydessä.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

5 Eläkelaitosten vastuu rahastoiduista osista

5.1 TEL-LEL-TaEL-MEL-työkyvyttömyyseläke

TEL-LEL-TaEL-MEL-työkyvyttömyyseläkkeen rahastoidusta osasta vastaavat eläkelaitokset seuraavasti:

- Sellaisen eläkkeen rahastoidusta osasta, jossa TEL:n, LEL:n, TaEL:n tai MEL:n mukaan eläkkeeseen oikeuttavana on otettu huomioon tuleva aika tai sitä vastaavat ansiot, vastaa yksin se eläkelaitos, jossa vakuutetun työsuhteen perusteella eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika.

Jos eläkkeeseen myönnetään tuleva aika kahden tai useamman TEL-työsuhteen perusteella, jaetaan eläkkeen rahastoitu osa näihin työsuhteisiin perustuvien yhteensovittamattomien eläkkeiden suhteessa niiden eläkelaitosten kustannettavaksi, joissa nämä työsuhteet on vakuutettu.
(Liite 2, esimerkki 10)

Jos eläkkeeseen myönnetään tuleva aika sekä TEL:n että LEL:n mukaan, jaetaan eläkkeen rahastoitu osa tulevan ajan myöntäneen TEL-eläkelaitoksen ja LEL Työeläkekassan kesken eläkkeen TEL- ja LEL-osien suhteessa. Eläkkeen rahastoituun osaan mahdollisesti sisältyvät TaEL- ja MEL-vapaakirjaeläkkeet jakautuvat TEL-eläkelaitoksen ja LEL Työeläkekassan kesken.

Vastaavasti jos eläkkeeseen myönnetään tuleva aika sekä TEL:n että TaEL:n mukaan, jaetaan eläkkeen rahastoitu osa tulevan ajan myöntäneen TEL-eläkelaitoksen ja Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan kesken eläkkeen TEL- ja TaEL-osien suhteessa. Eläkkeen rahastoituun osaan mahdollisesti sisältyvät LEL- ja MEL-vapaakirjaeläkkeet jakautuvat TEL-eläkelaitoksen ja Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan kesken. (Liite 2, esimerkki 9)

Samoin jos eläkkeeseen myönnetään tuleva aika sekä LEL:n että TaEL:n mukaan, jaetaan eläkkeen rahastoitu osa LEL Työeläkekassan ja Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan kesken LEL:n ja TaEL:n mukaisten eläkkeiden suhteessa. Eläkkeen rahastoituun osaan mahdollisesti sisältyvät TEL- ja MEL-vapaakirjaeläkkeet jakautuvat LEL Työeläkekassan ja Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan kesken.

Jos eläkkeeseen myönnetään tuleva aika sekä TEL:n että MEL:n mukaan, jaetaan eläkkeen rahastoitu osa tulevan ajan myöntäneen TEL-eläkelaitoksen ja Merimieseläkekassan kesken TEL-osan ja MEL-eläkkeen vastuunjako-osan suhteessa. Eläkkeen rahastoituun osaan mahdollisesti sisältyvät LEL- ja TaEL-vapaakirjaeläkkeet jakautuvat TEL-eläkelaitoksen ja Merimieseläkekassan kesken. Vastaavasti menetellään, jos tuleva aika on myönnetty LEL:n ja MEL:n tai TaEL:n ja MEL:n mukaan.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

5.2 TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläke

TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläkkeen rahastoidusta osasta vastaavat eläkelaitokset seuraavasti:

- Sellaisen eläkkeen rahastoidusta osasta, jossa eläkkeeseen oikeuttavana on otettu huomioon tuleva aika vähintään viisi vuotta jatkuneen TEL-työsuhteen perusteella, vastaa yksin ko. työsuhteen vakuuttanut eläkelaitos.
- LEL Työeläkekassa vastaa yksin sellaisen eläkkeen rahastoidusta osasta, jossa LEL:n perusteella on eläkkeeseen oikeuttavana otettu huomioon tulevaa aikaa vastaavat ansiot.
- Merimieseläkekassa vastaa yksin sellaisen eläkkeen rahastoidusta osasta, jossa MEL:n perusteella on eläkkeeseen oikeuttavana otettu huomioon tuleva aika.

Jos eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika rinnakkaisten TEL-työsuhteiden perusteella, vastaa eläkkeen rahastoidusta osasta se eläkelaitos, jonka vakuuttaman, vähintään viisi vuotta jatkuneen työsuhteen perusteella eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika. Jos eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika useamman vähintään viisi vuotta kestäneen työsuhteen perusteella, lasketaan eläkkeen rahastoitu osa kohdan 4.1.3.3 mukaisesti. Kukin eläkelaitos vastaa vakuuttamansa työsuhteen osuuden perusteella lasketusta rahastoidusta osasta. (Liite 2, esimerkki 18)

Jos eläkkeeseen on myönnetty tuleva aika eri lakien alaisten työsuhteiden perusteella, lasketaan eläkkeen rahastoitu osa kohdan 4.1.3.4 mukaisesti. Kukin laitos vastaa oman osuutensa rahastoidusta osasta. (Liite 2, esimerkit 19 ja 20)

6 Kuntoutusraha, kuntoutuskorotus ja muut kuntoutuskulut

6.1 TEL-LEL-TaEL-MEL-eläkelaitosten maksama kuntoutusraha

Kuntoutusrahan rahastoitu osa on saman suuruinen kuin kuntoutusrahan perusteena olevan työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa olisi ollut, jos kuntoutusrahan sijasta olisi myönnetty työkyvyttömyyseläke. Eläketapahtumahetki on tällöin kuntoutuslupauksen antopäivä. Rahastoitu osa on kuntoutusrahan myöntäneen eläkelaitoksen vastuulla. Siltä osin kuin kuntoutusraha ylittää rahastoidun osan, on kuntoutusraha yhteisesti kustannettavaa. Yhteisesti kustannettavaa on siten mm. julkisen sektorin työeläkkeisiin perustuva osa kuntoutusrahasta.

Jos kuntoutusrahan perusteena olevassa työkyvyttömyyseläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio yhden TEL- tai MEL-työsuhteen tai LEL:n tai TaEL:n perusteella, on kuntoutusrahan rahastoitu osa yhtä suuri kuin työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa olisi ollut, jos kuntoutusrahan sijasta olisi myönnetty työkyvyttömyyseläke. (Liite 2, esimerkki 15)

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Jos kuntoutusrahan perusteena olevassa eläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika kahden tai useamman työsuhteen, tai kahden tai useamman lain perusteella, on rahastoitu osa se osa kuntoutusrahasta, joka olisi ollut kuntoutusrahan myöntäneen eläkelaitoksen vastuulla, jos kuntoutujalle olisi myönnetty työkyvyttömyyseläke. Se osa kuntoutusrahasta, joka olisi ollut työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä toisen eläkelaitoksen vastuulla, on yhteisesti kustannettavaa. (Liite 2, esimerkki 16)

Merimieseläkekassan maksamasta kuntoutusrahasta se osa, joka perustuu MEL-eläkkeen ylitteeseen, on yhteisesti kustannettavaa.

Jos kuntoutusrahan määrä muuttuu uuden yhteensovituksen vaikutuksesta, kuntoutusrahan rahastoitu osa ei muutu. Jos maksettava kuntoutusraha on yhteensovituksen jälkeen pienempi kuin sen rahastoitu osa, kuntoutusraha on kokonaan rahastoitua osaa.

6.2 YEL-eläkelaitosten maksama kuntoutusraha

YEL-eläkelaitosten maksamat kuntoutusrahat ovat kokonaan YEL-laitosten yhteisesti kustannettavia.

6.3 Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maksama kuntoutusraha

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maksama kuntoutusraha on kokonaan MYEL:n mukaista ja siten maatalousyrittäjien eläkelaitoksen omalla vastuulla. Näin myös silloin, kun kuntoutusrahan perusteena olevassa työkyvyttömyyseläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio myös muun lain kuin MYEL:n mukaan.

6.4 Kuntoutuskorotus

1.1.1996 jälkeen myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen tai kuntoutustukseen voidaan maksaa kuntoutuskorotusta, joka on 33 % peruseläkkeen määrästä. Julkisen sektorin kuntoutuskorotuksen maksaa julkinen sektori. Yksityisen sektorin kuntoutuskorotuksen kustantaa TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n osalta TEL-LEL-TaEL-MEL-laitokset yhteisesti, YEL:n osalta YEL-eläkelaitokset yhteisesti ja MYEL:n osalta Maatalousyrittäjien eläkelaitos. (Liite 2, esimerkki 17)

6.5 Muut kuntoutuksesta aiheutuvat kulut

Kuntoutukseen liittyvistä muista kuin kuntoutusrahan aiheuttamista kustannuksista vastaa kokonaan kuntoutuksesta huolehtiva eläkelaitos. Tällaisia muita kustannuksia ovat esim. kuntoutuksesta aiheutuvat välittömät kustannukset ja harkinnanvarainen kuntoutusavustus. YEL-eläkelaitoksen myöntämistä muista kuin kuntoutusrahan aiheuttamista kustannuksista vastaavat YEL-eläkelaitokset yhteisesti.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

7 MEL-eläke

7.1 MEL-eläkkeen vastuunjako-osan perusmäärä

MEL-eläkkeen vastuunjako-osa on TEL:n vähimmäisturvaa vastaava määrä MEL:n mukaisesta eläkkeestä. MEL-työsuhteen päättyessä Merimieseläkekassa laskee MEL-vapaakirjan vastuunjako-osan perusmäärän ja ilmoittaa sen Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin vastaten eläkeikää 65. Eläkkeen laskeamista varten Merimieseläkekassa laskee jatkuvaan työsuhteeseen perustuvan MEL-eläkkeen vastuunjako-osan perusmäärän ja ilmoittaa sen eläkkeen myöntävälle eläkelaitokselle.

7.2 Eläkkeen MEL-osan jakaminen vastuunjako-osaan ja MEL-eläkkeen ylitteeseen

MEL-eläkkeen vastuunjako-osa saadaan siten, että yhteensovituksen jälkeen eläke yhteensovitetaan uudestaan käyttäen ansaitun MEL-eläkkeen sijasta MEL-eläkkeen vastuunjako-osaa.

Eläkelaitos, joka myöntää eläkkeen, lisää Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteristä tai Merimieseläkekassalta saatuun MEL-eläkkeen vastuunjako-osan perusmäärään tarvittaessa lapsikorotuksen ja työeläkelisän, minkä jälkeen eläkelaitos yhteensovittaa ja eläkesovittaa MEL-eläkkeen vastuunjako-osan. Lapsikorotus lasketaan MEL 15 d §:n mukaan. MEL-eläkkeen vastuunjako-osaa yhteensovitettaessa otetaan huomioon muiden lakien mukaiset vapaa-kirjaeläkkeet. Yhteensovittua MEL-eläkkeen vastuunjako-osaa lykätään tai varhennetaan tarvittaessa.

MEL-eläkkeen ylite saadaan vähentämällä maksetusta MEL-eläkkeestä vastuunjako-osa.

7.3 Vastuunjaossa huomioon otettava eläke

Vastuunjaossa otetaan huomioon MEL-eläkkeen vastuunjako-osa ja maksettavat TEL-, LEL- ja TaEL-eläkkeet. Niiden yhteismäärän perusteella laskeetaan eläkkeen rahastoitu osa ja yhteisesti kustannettava osa. MEL-eläkkeiden ylitteet peritään Merimieseläkekassalta eläkelomakkeen liitteellä.

YEL- ja MYEL-eläkkeet otetaan vastuunjaossa huomioon sen suuruisina kuin niitä maksetaan. (liite 2, esimerkki 22)

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

TEL-PERUSELÄKETURVAN, LEL:N, TAE:L:N JA MEL:N MUKAISEN VANHUUSELÄKKEEN RAHASTOIDUN OSAN MUUNTAMINEN

Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriotteella näkyvät päättyneistä työsuhteista kertyneet vanhuuseläkkeen määrät ja niiden rahastoidut osat. Määriteltäessä alkaneen vanhuuseläkkeen rahastoitua osaa on ensin kohtien 1 ja 2 mukaisesti tarkistettava, että otteella olevassa rahastoidussa osassa on otettu huomioon rahastoitujen vanhuuseläkkeiden tasokorotukset ja rahastokoron alennuksesta johtuva rahastoidun osan pienennys. Sen jälkeen, mikäli eläke alkaa muusta kuin 65 vuoden iästä, on rahastoitu eläke muunnettava vastaamaan eläkkeellesiirtymisikää kohdan 3 mukaisesti.

1

Rahastoidun osan tasokorotukset

Ensimmäinen tasokorotus 31.12.1990:

- kertoimella 1,012 korotettiin niiden 45 vuotta täyttäneiden työntekijöiden vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia, jotka eivät olleet täyttäneet vanhuuseläkeikää eivätkä olleet varhennetulla vanhuuseläkkeellä.

Toinen tasokorotus 31.12.1993:

- kertoimella 1,007 korotettiin niiden 23 vuotta täyttäneiden työntekijöiden vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia, jotka eivät olleet täyttäneet vanhuuseläkeikää eivätkä olleet varhennetuilla vanhuuseläkkeellä.

Työsuhderekisteriotteella näkyvä työsuhteen rahastoitu vanhuuseläke eläkelaitoksen ilmoituksen mukaisena eli työsuhteen päättymisvuotta edeltävän vuoden lopun tasoon korotettuna. Oteelle lasketaan myös rahastoitu osa otteen antovuotta edeltävän vuoden lopun tasoon korotettuna. Mikäli työntekijä on otteen antohetkellä jo vanhuuseläkkeellä yksityisestä palveluksesta (ETK:n eläketapahtumarekisterin mukaan), otetaan korotukset kuitenkin huomioon vain vanhuuseläkeiän täyttämisen vuotta tai varhennetun vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltävän vuoden loppuun. Oteella ilmoitetaan ko. markkamäärän jäljessä vuosi, johon asti korotukset on otettu huomioon.

Alkaneen vanhuuseläkkeen rahastoitu osa saadaan viimeksi mainitusta oteelle lasketusta suureesta. Jos kuitenkin vanhuuseläke alkaa tammikuun 1. päivänä otteen antovuonna tai aikaisemmin tai jos varhennettu vanhuuseläke

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

alkaa otteen antovuotta aikaisemmin, on otteelle lasketusta rahastoidusta osasta poistettava aiheettomat korotukset.

2

Rahastokoron alennuksesta johtuva rahastoidun osan pienennys (perusturva)

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamissa laskuperusteissa määritellyä, eläkelaitosten vastuuelan ja eläkevastuun laskennassa käytettävää rahastokorkoa alennettiin 1.1.1997 alkaen 5 prosentista 3 prosenttiin. Vastuuelan ja eläkevastuun määrä pidettiin ennallaan pienentämällä 1.1.1997 eläkelaitosten vastuulla olevia eläkkeen rahastoituja osia Eläketurvakeskuksessa lasketuilla muunnoskertoimilla siten, että eläkkeiden pääoma-arvo säilyi.

Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriotteella työsuhteen rahastoitu osa on sellaisena kuin eläkelaitos on sen Eläketurvakeskukselle ilmoittanut. Ennen 1.1.1997 päättyneistä työsuhteista otteella on myös rahastokoron alennuksen johdosta muunnettu rahastoitu osa, jossa on otettu huomioon tasokorotukset kohdan 1 mukaisesti. Jälkeen 31.12.1996 päättyneiden työsuhteiden osalta eläkelaitos ilmoittaa työsuhderekisteriin muunnetun rahastoidun osan. (Liite 2, esimerkit 2 ja 3)

3

Rahastoidun osan muuntaminen vastaamaan eläkkeellesiirtymisikää

Rekisteriotteella markkamäärät vastaavat eläkeikää 65 vuotta. Kun työntekijä siirtyy vanhuuseläkkeelle 65 vuoden iässä, vanhuuseläkkeen rahastoidut osat saadaan suoraan rekisteriotteelta ottaen kuitenkin huomioon edellä kohdissa 1 ja 2 esitetyt tilanteet.

Jos henkilö siirtyy vanhuuseläkkeelle muusta kuin 65 vuoden iästä lukien, muunnetaan rekisteriotteella näkyvät ja mahdollisesti kohdan 1 mukaisesti tarkistetut rahastoidut osat eläkkeellesiirtymisikää vastaaviksi jakamalla ne kertoimella

$$(1) \quad \frac{\bar{N}_z}{\bar{N}_{65}},$$

missä

z on eläkkeensaajan ikä eläkkeellesiirtymishetkellä kuukauden tarkkuudella laskettuna.

Muuntokertoimien arvot on annettu seuraavissa Eläketurvakeskuksen yleiskirjeissä:

- yleiskirjeessä 13/83 annettuja muuntokertoimia käytetään, jos työntekijä on siirtynyt vanhuuseläkkeelle 1.1.1983 - 31.12.1986 välisenä aikana

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

- yleiskirjeessä B 2/95 annettuja muuntokertoimia käytetään, jos työntekijä on siirtynyt vanhuuseläkkeelle 1.1.1987 - 31.12.1996 välisenä aikana
- yleiskirjeessä B 6/97 annettuja muuntokertoimia käytetään, jos työntekijä on siirtynyt vanhuuseläkkeelle 1.1.1997 tai sen jälkeen.

Kuitenkin, jos työntekijän eläkkeellemeno on lykkäätynyt siten, että hetki 1.1.1997 sattuu lykkäysajalle, muunnetaan rahastoitu osa vastaamaan henkilön ikää 1.1.1997 yleiskirjeen B 2/95 mukaisilla kertoimilla ja tästä iästä eläkkeellemenoikään yleiskirjeen B 6/97 mukaisilla kertoimilla.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

SISÄLLYSLUETTELO

Esimerkki 1.	TEL-LEL-YEL-vanhuuseläke	3
Esimerkki 2.	Vanhuuseläke (Rahastokoron alennuksesta 1.1.97 johtuva muunto)	3
Esimerkki 3.	Vanhuuseläke (Rahastokoron alennuksesta 1.1.97 johtuva muunto)	4
Esimerkki 4.	Varhennettu TEL-LEL-vanhuuseläke	5
Esimerkki 5.	Lykätty TEL-MYEL-vanhuuseläke	6
Esimerkki 6.	TEL-LEL-YEL-työkyvyttömyyseläke (TEL ja YEL rinnakkain)	6
Esimerkki 7.	Työkyvyttömyyseläke (Rahastokoron alennuksesta johtuva muunto)	7
Esimerkki 8.	TEL-YEL-työkyvyttömyyseläke (Yhteensovitus)	7
Esimerkki 9.	TEL-LEL-TaEL-yksilöllinen varhaiseläke (Yhteensovitus)	9
Esimerkki 10.	TEL-työkyvyttömyyseläke (Tuleva aika kahdesta rinnakkaisesta työsuhteesta)	11
Esimerkki 11.	TEL-työkyvyttömyyseläke (Osaeläke muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi ja takaisin osaeläkkeeksi)	12
Esimerkki 12.	TEL-yksilöllinen varhaiseläke (Lepäävänä oleva tai osaeläkkeen suuruisena maksettava YVE)	13
Esimerkki 13.	Työkyvyttömyyseläke osa-aikaeläkkeen jälkeen (Osa-aikaeläkkeeseen ei liity tulevaa aikaa)	14
Esimerkki 14.	Työkyvyttömyyseläke osa-aikaeläkkeen jälkeen (Osa-aikaeläkkeeseen liittyy tuleva aika)	14
Esimerkki 15.	Kuntoutusraha (Eläkelaitos kuntouttaa jatkuvassa työsuhteessa olevaa työntekijää)	15
Esimerkki 16.	Kuntoutusraha (Eläkelaitos kuntouttaa jatkuvassa työsuhteessa olevaa työntekijää; rinnakkaiset työsuhteet)	15
Esimerkki 17.	Kuntoutuskorotus	16
Esimerkki 18.	TEL-työttömyyseläke (Kaksi TEL-työsuhdetta rinnakkain; rah.koron alennuksesta johtuva muunto).	17
Esimerkki 19.	TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläke (TEL ja LEL rinnakkain)	18
Esimerkki 20.	TEL-LEL-TaEL-työttömyyseläke (TEL ja TaEL rinnakkain)	19
Esimerkki 21.	TEL-vanhuuseläke (Lisäturva; rah.koron alennuksesta johtuva muunto)	20

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Esimerkki 22.	Työkyvyttömyyseläke (MEL-vapaakirja)	21
Esimerkki 23.	Työkyvyttömyyseläke (EU-säännökset)	23
Esimerkki 24.	Työkyvyttömyyseläke (EU-säännökset)	23

Esimerkki 1. TEL-LEL-YEL-vanhuuseläke

Työntekijä on syntynyt 13.2.1932 ja vanhuuseläke alkoi 1.3.1997. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa on

TEL-eläke	1 200,00 mk/kk
LEL-eläke	150,00 mk/kk
YEL-eläke	300,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>1 650,00 mk/kk</u>

Rekisteriotteen mukaan eläkkeen rahastoitu osa on

TEL-eläke	90,00 mk/kk
LEL-eläke	10,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>100,00 mk/kk</u>

Eläkkeessä on rahastoitua osaa yhteensä 100,00 mk/kk.

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Eläkkeen rahastoitu osa, jonka selvittely tapahtuu suureen E^{VR} avulla on
 $10 \times 100,00 \text{ mk} = 1\,000,00 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
 $10 \times (1\,350,00 - 100,00) \text{ mk} = 12\,500,00 \text{ mk}$.

YEL-eläke on YEL-laitosten yhteisesti kustannettavaa. Eläkkeisiin E^y luetaan
 $10 \times 300,00 \text{ mk} = 3\,000,00 \text{ mk}$.

Eläkelomakkeella eläkelaitos ilmoittaa maksamansa vanhuuseläkkeen määrän eriteltynä TEL-LEL-osaan ja YEL-osaan.

Esimerkki 2. Vanhuuseläke (Rahastokoron alennuksesta 1.1.97 johtuva muunto)

Rahastokoron alennuksesta johtuen ennen 1.1.1997 karttunut vanhuuseläkkeen rahastoitu osa muunnetaan (pienennetään) hetkellä 1.1.1997 kertomalla se muuntokerroimella. Eläketurvakeskus on julkaissut muuntokerrointalukot, joista muuntokerroin valitaan sukupuolen, iän ja sen mukaan, onko eläke myönnetty ennen vai jälkeen 1.1.1997. Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriotteella ovat rahastoidut osat muunnettuina. Jos työsuhde on päätynyt ennen 1.1.1997, muunnon tekee otteelle Eläketurvakeskus ja muussa tapauksessa työsuhteen vakuuttanut eläkelaitos ilmoittaa rekisteriin muunnetun rahastoidun osan.

Mieshenkilö on syntynyt 24.6.1931 ja vanhuuseläke alkoi 1.7.1996. Eläkkeen määrä ja rekisteriotteen mukainen rahastoitu osa eläkkeen alkaessa ovat

TEL-eläke	3 800,00 mk/kk
Rahastoitu osa	600,00 mk/kk

Eläkkeen ja rahastoidun osan määrä 1.1.1997 alkaen on

TEL-eläke (1791 / 1760) x 3 800,00 mk/kk	3 866,93 mk/kk
Rahastoitu osa 0,77365936 x 600,00 mk/kk	464,20 mk/kk

Muuntokerroin on 0,77365936, koska:

- kyseessä mieshenkilö
- henkilön ikä hetkellä 1.1.1997 on 65 vuotta
- eläke myönnetty ennen 1.1.1997, joten valitaan alkaneiden eläkkeiden kerroin

Mitkä ovat vuosina 1996 ja 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Vuonna 1996

Eläkkeen rahastoitu osa, jonka selvittely vuonna 1996 tapahtuu suureen E^e avulla on
6 x 600,00 mk = 3 600,00 mk.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
6 x (3 800,00 - 600,00) mk = 19 200,00 mk.

Vuonna 1997

Eläkkeen rahastoitu osa, jonka selvittely vuodesta 1997 alkaen tapahtuu suureen E^{VR} avulla on
12 x 464,20 mk = 5 570,40 mk.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
12 x (3 866,93 - 464,20) mk = 40 832,76 mk.

Eläkelaitos ilmoittaa eläkelomakkeella vuodelta 1996 erikseen maksamansa rahastoitujen osien määrän sekä yhteisesti kustannettavien osien määrän ja vuodelta 1997 vain maksamiensa TEL-vanhuuseläkkeiden kokonaismäärän.

Esimerkki 3. Vanhuuseläke (Rahastokoron alennuksesta 1.1.97 johtuva muunto)

Muuntaessaan työsuhderekisterioteelle rahastoituja osia Eläketurvakeskus käyttää sopimuksen mukaan alkaneen tai vastaisen eläkkeen muuntokerrointa sen mukaan, onko henkilö 1.1.1997 täyttänyt 65 vuotta vai ei. Jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta, henkilön kaikkien työsuhteiden rahastoidut osat muunnetaan alkaneen eläkkeen muuntokertoimella ja muutoin vastaisen eläkkeen muuntokertoimella.

Eläketurvakeskuksen työsuhderekisterioteella olevat muunnetut rahastoidut osat eivät ole oikein niissä tapauksissa, joissa henkilö täyttää 65 vuotta vasta 31.12.1996 jälkeen ja hänelle on myönnetty vanhuuseläke ennen 1.1.1997 joko alennetusta eläkeiästä tai varhennettuna vanhuuseläkkeenä. Tällöin saadaan muunnettu rahastoitu osa muuntamalla otteella oleva muuntamaton rahastoitu osa alkaneen eläkkeen muuntokertoimella.

18.4.1932 syntyneen naisen varhennettu vanhuuseläke alkoi 1.5.1996.

ETK:n työsuhderekisterissä on hänen työsuhteestaan kertynyt rahastoitu osa 200,00 mk/kk vastaten eläkkeellesiirtymisikää 65 vuotta. Tämän lisäksi rekisterioteella on muunnettu rahastoitu osa 0,77005785 x 200,00 mk/kk = 154,01 mk/kk.

Muuntokerroin on 0,77005785, koska:

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

- kyseessä naishenkilö
- henkilön ikä hetkellä 1.1.1997 on 64 vuotta
- henkilö ei ole täyttänyt 65 vuotta 1.1.1997 mennessä joten valitaan vastaisten eläkkeiden muuntokerroin

Muunnettaessa rahastoitu osa 1.1.1997 on kuitenkin valittava alkaneen eläkkeen muuntokerroin (0,77658714), koska eläke oli myönnetty ennen 1.1.1997.

Eläkkeen rahastoidun osan määrä, jossa on otettu huomioon myös varhennus eläkkeelle-siirtymisikään 64 vuotta (ETK:n yleiskirjeen B 2/95 mukaan varhennuskerroin on 1,0810):

1.5.-31.12.1996	200,00 mk/kk / 1,0810	185,01 mk/kk
1.1.1997 alkaen	200,00 mk/kk x 0,77658714 / 1,0810	143,68 mk/kk

Esimerkki 4. Varhennettu TEL-LEL-vanhuuseläke

Mies, joka on syntynyt 5.7.1937, jäi varhennetulle vanhuuseläkkeelle 1.8.1997 alkaen. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa on

TEL-eläke	600,00 mk/kk
LEL-eläke	350,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>950,00 mk/kk</u>

Rekisteriotteen eläkeikää 65 vuotta vastaava rahastoitu osa on

TEL-eläke	70,00 mk/kk
LEL-eläke	20,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>90,00 mk/kk</u>

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Maksettava TEL-LEL-eläke	950,00 mk/kk
Rahastoitu TEL-eläke 70,00 mk muunnettuna vastaamaan eläkkeelle siirtymisikää 60 v (kerroin 1,4280; YK B 6/97)	49,02 mk/kk
Rahastoitu LEL-eläke 20,00 mk muunnettuna vastaamaan eläkkeelle siirtymisikää 60 v (kerroin 1,4280; YK B 6/97)	14,01 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa	886,97 mk/kk

Vuonna 1997

Eläkkeen rahastoitu osa, jonka selvittely tapahtuu suureen E^{VR} avulla
 $5 \times 63,03 \text{ mk} = 315,15 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
 $5 \times (950,00 - 49,02 - 14,01) \text{ mk} = 4\,434,85 \text{ mk}$.

Eläkelomakkeella eläkelaitos ilmoittaa vain koko maksamansa TEL-LEL-vanhuuseläkkeen määrän.

Esimerkki 5. Lykätty TEL-MYEL-vanhuuseläke

Nainen, joka on syntynyt 13.4.1931 jäi eläkkeelle 1.7.1997 alkaen. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa on

TEL-eläke	1 500,00 mk/kk
MYEL-eläke	300,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>1 800,00 mk/kk</u>

Rekisteriotteen mukaan (1.1.1997 muunnettu) TEL-eläkkeen rahastoitu osa on 100,00 mk/kk.

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Hetki 1.1.1997 sattuu lykkäysajalle, jolloin rahastoitu osa lykätään vastaamaan henkilön ikää hetkellä 1.1.1997 5% kertoimien mukaan (YK B 2/95) ja tästä iästä eläkkeellesiirtymisikään 3%:n kertoimilla (YK B 6/97).

Rahastoitu TEL-osa muunnettuna vastaamaan eläkkeellesiirtymisikää 66 v 2 kk
 $100,00 \text{ mk/kk} / 0,9490 / (0,9302 / 0,9599) = 108,73 \text{ mk/kk}$.

Vuonna 1997

Eläkkeen rahastoitu osa, jonka selvittely tapahtuu suureen E^{VR} avulla
 $6 \times 102,11 \text{ mk} = 612,66 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
 $6 \times (1 500,00 - 102,11) \text{ mk} = 8 387,34 \text{ mk}$.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta peritään vastuunjaon yhteydessä MYEL-eläke indeksikorotuksineen eli $6 \times 300,00 \text{ mk} = 1 800,00 \text{ mk}$.

Eläkelomakkeella eläkelaitos ilmoittaa maksamansa vanhuuseläkkeen määrän eriteltynä vain TEL-osaan ja MYEL-osaan.

Esimerkki 6. TEL-LEL-YEL-työkyvyttömyyseläke (TEL ja YEL rinnakkain)

Työntekijälle (syntynyt 1939) myönnettiin heinäkuussa 1997 työkyvyttömyyseläke, joka alkoi ensisijaisuusajan päätyttyä 1.8.1997. Työkyvyttömyyseläketapahtuma oli 13.9.1996. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa:

TEL-eläke	4 500,00 mk/kk
YEL-eläke	700,00 mk/kk
LEL-vapaakirja	300,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>5 500,00 mk/kk</u>

TEL- ja YEL-eläkkeitä määrättäessä on eläkkeeseen huomioitu tuleva aika. Yhteensovitus ei vaikuttanut eläkkeen määrään.

Miten jaetaan työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuneet kustannukset eri eläkelaitosten kesken vuodelta 1997?

Maksettava TEL-LEL-eläke 1.8.-31.12.	4 800,00 mk/kk
TEL-LEL-rahastoitu osa (1760 / 1791) x 4 800,00 mk/kk	4 716,92 mk/kk
TEL-LEL-yhteisesti kustannettava osa	83,08 mk/kk

Vuonna 1997

Myöntävän laitoksen omalla vastuulla on TEL-LEL-rahastoitu määrä eli
 $5 \times 4\,716,92 \text{ mk/kk} = 23\,584,60 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan $5 \times 83,08 \text{ mk/kk} = 415,40 \text{ mk}$.

YEL-laitosten yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^y luetaan
 $5 \times 700,00 \text{ mk} = 3\,500,00 \text{ mk}$.

Esimerkki 7. Työkyvyttömyyseläke (Rahastokoron alennuksesta johtuva muunto)

Rahastokoron alennuksesta johtuen ennen 1.1.1997 myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa pienennetään hetkellä 1.1.1997 muuntokertoimella. Eläketurvakeskus on julkaissut muuntokerrointaulukot, joista muuntokerroin valitaan sen mukaan, miten kauan työkyvyttömyys on muuntohetkeen mennessä kestänyt ja kuinka pitkä aika muuntohetkestä on eläkeikään.

Työntekijälle (s. 13.10.1940) myönnettiin kesäkuussa 1996 työkyvyttömyyseläke, joka alkoi 1.8.1996. Eläketapahtuma oli sattunut 15.8.1995. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa oli

Maksettava TEL-eläke	5 800,00 mk/kk
Rahastoitu osa	5 641,82 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa	158,18 mk/kk

Eläkkeen määrät 1.1.1997 alkaen

Henkilö oli 56-vuotias muuntohetkellä eli 1.1.1997. Työkyvyttömyyseläkkeen kesto eläkeikään (65 vuotta) oli yhdeksän vuotta ja työkyvyttömyyden kesto (eläketapahtumasta muuntohetkeen) oli 1 v 4 kk (1,5 v). Näin saadaan eläkkeen rahastoidun osan muuntokertoimeksi 0,9243787.

Maksettava TEL-eläke	5 902,16 mk/kk
Rahastoitu osa $0,9243787 \times 5\,641,82 \text{ mk/kk}$	5 215,18 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa	686,98 mk/kk

Esimerkki 8. TEL-YEL-työkyvyttömyyseläke (Yhteensovitus)

Työntekijälle (s.1.7.1937) myönnettiin kesäkuussa 1996 työkyvyttömyyseläke, joka alkoi 1.7.1996 (työkyvyttömyyseläketapahtuma 1.7.1995). Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa:

TEL-eläke	3 000,00 mk/kk
YEL-eläke	500,00 mk/kk
Yhteensä	3 500,00 mk/kk

Eläkkeeseen tehtiin yhteensovitus 1.8.1997, minkä jälkeen eläkkeen määrä oli

TEL-eläke	2 485,71 mk/kk
YEL-eläke	414,29 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>2 900,00 mk/kk</u>

Uuden 1.4.1998 suoritettun yhteensovituksen jälkeen työkyvyttömyyseläke oli

TEL-eläke	3 085,71 mk/kk
YEL-eläke	514,29 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>3 600,00 mk/kk</u>

Eläkettä laskettaessa on otettu huomioon tuleva aika TEL:n mukaan. Kuinka suuria ovat eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat eri vuosina?

Vuosi 1996

Maksettava TEL-eläke 1.7.-31.12.	3 000,00 mk/kk
TEL-eläkkeen rah. osa 1.7.-31.12. $(1712/1760) \times 3\,000,00$ mk/kk	2 918,18 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.7.-31.12.	81,82 mk/kk
YEL-eläke 1.7.- 31.12.	500,00 mk/kk

Myöntävän laitoksen omalla vastuulla on eläkkeen TEL-rahastoitu määrä
 $6 \times 2\,918,18$ mk = 17 509,08 mk.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $6 \times 81,82$ mk = 490,92 mk.

Yel-laitosten yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^y luetaan
 $6 \times 500,00$ mk = 3 000,00 mk.

Vuosi 1997

Maksettava TEL-eläke 1.1. - 31.7. $(1791 / 1760) \times 3\,000$ mk/kk	3 052,84 mk/kk
Rahastoitu TEL-osa 1.1. - 31.7. $2\,918,18$ mk/kk $\times 0,95137265$	2 776,28 mk/kk
Yhteisesti kustannettava TEL-osa 1.1.- 31.7.	276,56 mk/kk
Yhteisesti kustannettava YEL-osa 1.1.-31.7.	508,81 mk/kk
Maksettava TEL-eläke 1.8.-31.12	2 485,71 mk/kk
Rahastoitu TEL-osa 1.8.-31.12.	2 485,71 mk/kk
Yhteisesti kustannettava TEL-osa 1.8.-31.12.	0,00 mk/kk
Yhteisesti kustannettava YEL-osa 1.8.-31.12.	414,29 mk/kk

Koska maksettava TEL-eläke on pienempi kuin eläkkeen rahastoitu osa jälkeen 1.1.1997 ($2\,776,28$ mk/kk), on TEL-eläke kokonaan rahastoitua osaa.

Myöntävän laitoksen omalla vastuulla on eläkkeen TEL-rahastoitu määrä eli
 $7 \times 2\,776,28$ mk + $5 \times 2\,485,71$ mk = 31 862,51 mk.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $7 \times 276,56 \text{ mk} = 1\,935,92 \text{ mk}$.

Yel-laitosten yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^y luetaan
 $7 \times 508,81 \text{ mk} + 5 \times 414,29 \text{ mk} = 5\,633,12 \text{ mk}$.

Vuosi 1998

Maksettava TEL-eläke 1.1.-31.3. (1825 / 1791) x 2 485,71 mk/kk	2 532,90 mk/kk
Rahastoitu TEL-osa 1.1.-31.3.	2 532,90 mk/kk
Yhteisesti kustannettava TEL-osa 1.1.-31.3	0,00 mk/kk

Yhteisesti kustannettava YEL-osa 1.1.-31.3.	422,15 mk/kk
---	--------------

1.4.1998 suoritetun yhteensovituksen jälkeen maksettava TEL-eläke on jälleen suurempi kuin TEL-rahastoitu osa jälkeen 1.1.1997.

Maksettava TEL-eläke 1.4.-31.12.	3 085,71 mk/kk
Rahastoitu TEL-osa 1.4.-31.12.	2 776,28 mk/kk
Yhteisesti kustannettava TEL-osa 1.4.-31.12	309,43 mk/kk

Yhteisesti kustannettava YEL-osa 1.4.-31.12	514,29 mk/kk
---	--------------

Eläkkeen rahastoidun osan (2 776,28 mk/kk) ylittävä osa maksettavasta TEL-eläkkeestä on yhteisesti kustannettavaa osaa.

Myöntävän laitoksen omalla vastuulla on eläkkeen TEL-rahastoitu määrä eli
 $3 \times 2\,532,90 \text{ mk} + 9 \times 2\,776,28 \text{ mk} = 32\,585,22 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $9 \times 309,43 \text{ mk} = 2\,784,87 \text{ mk}$.

Yel-laitosten yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^y luetaan
 $3 \times 422,15 \text{ mk} + 9 \times 514,29 \text{ mk} = 5\,895,06 \text{ mk}$.

Esimerkki 9. TEL-LEL-TaEL-yksilöllinen varhaiseläke (Yhteensovitus)

Työntekijälle (s.3.4.1935) myönnettiin huhtikuussa 1997 yksilöllinen varhaiseläke, joka alkoi 1.5.1997. Eläketapahtumapäivä oli 30.4.1997. Yksilöllisen varhaiseläkkeen määrä ennen yhteensovitusta:

TEL-eläke (sis. vapaakirjan)	2 230,00 mk/kk
TaEL-eläke	648,00 mk/kk
LEL-vapaakirjaeläke	108,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>2 986,00 mk/kk</u>

Eläkkeeseen oikeuttavana on otettu huomioon tuleva aika TEL:n ja TaEL:n perusteella.

Eläkkeen alkaessa tehtiin yhteensovitus tapaturmapäivärahan 2 800,00 mk/kk kanssa. 21.5.1997 eläkkeensaajalle myönnettiin tapaturmaeläke 2 500,00 mk/kk, minkä johdosta

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

tehtiin uusi yhteensovitus 1.6.1997. Korkein eläkkeen perusteena oleva palkka oli 8 500,00 mk/kk vuoden 1997 indeksissä.

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Yhteensovittamattomat eläkkeet ja korvaukset eläkkeen alkaessa 1.5.1997:

Tapaturmapäiväraha	2 800,00 mk/kk
TEL-LEL-TaEL-eläke	2 986,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>5 786,00 mk/kk</u>

Yhteensovitusperuste	8 500,00 mk/kk
Yhteensovitusraja 0,6 x 8 500,00	5 100,00 mk/kk
Ylite: (5 786,00 - 5 100,00) mk/kk	686,00 mk/kk

Tällöin yhteensovitettu TEL-LEL-TaEL-eläke on
2 986,00 mk/kk - 686,00 mk/kk = 2 300,00 mk/kk.

Eläkkeet ja korvaukset eläkkeen alkaessa:

Maksettava eläke 1.5.-30.5	2 300,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.5.-30.5.	2 300,00 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.5.-30.5.	0,00 mk/kk

Rahastoitu osa jaetaan TEL-laitoksen ja ETEK:in vastuulle. TEL-laitos kustantaa TEL-vapaakirjaeläkkeen ja LEL-vapaakirjaeläke jakautuu TEL-laitoksen ja ETEK:in vastuulle.

TEL-laitoksen vastuulla:

$(2\ 230,00 / 2\ 878,00) \times 2\ 300,00\ \text{mk/kk} = 1\ 782,14\ \text{mk/kk}$.

ETEK:in vastuulla:

$(648,00 / 2\ 878,00) \times 2\ 300,00\ \text{mk/kk} = 517,86\ \text{mk/kk}$.

Yhteensovittamattomat eläkkeet 1.6.1997

Tapaturmaeläke	2 500,00 mk/kk
TEL-LEL-TaEL-eläke	2 986,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>5 486,00 mk/kk</u>

Ylite: (5 486,00 - 5 100,00) mk/kk 386,00 mk/kk

Tällöin yhteensovitettu TEL-LEL-TaEL-eläke on
2 986,00 mk/kk - 386,00 mk/kk = 2 600,00 mk/kk.

Eläkkeen rahastoitu osa ei muutu yhteensovituksessa, joten eläkkeen rahastoitu osa on edelleen 2 300,00 mk/kk ja loput eläkkeestä on yhteisesti kustannettavaa.

Maksettava eläke 1.6.-31.12	2 600,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.6.-31.12.	2 300,00 mk/kk
TEL-laitoksen vastuulla 1.6.-31.12.	1 782,14 mk/kk
ETEK:in vastuulla 1.6.-31.12.	517,86 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.6-31.12	300,00 mk/kk

Vuonna 1997

Myöntävän TEL-laitoksen omalla vastuulla oleva rahastoitu määrä
 $8 \times 1\,782,14 \text{ mk} = 14\,257,12 \text{ mk}$.

TEL-laitos perii vastuunjaon yhteydessä ETEK:iltä sen vastuulla olevan määrän
 $8 \times 517,86 \text{ mk} = 4\,142,88 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $7 \times 300,00 \text{ mk} = 2\,100,00 \text{ mk}$.

Esimerkki 10. TEL-työkyvyttömyyseläke (Tuleva aika kahdesta rinnakkaisesta työsuhteesta)

Työntekijä on ollut kahdessa rinnakkaisessa TEL-työsuhteessa:

Työsuhde 1
 vakuutettu eläkelaitoksessa A
 päättyi 30.8.1996

Työsuhde 2
 vakuutettu eläkelaitoksessa B
 päättyi 31.10.1996

Työkyvyttömyyseläketapahtuma sattui marraskuussa 1996 ja eläkelaitos B myönsi eläkkeen 1.11.1997 alkaen.

Työntekijällä oli lisäksi TEL-vapaakirja aiemmasta työsuhteesta, joka oli vakuutettu eläkelaitoksessa B.

Yhteensovitus oli pienentänyt eläkettä. Yhteensovittamattoman eläkkeen määrä oli 1 630,00 mk/kk ja yhteensovitetun eläkkeen määrä 1 550,00 mk/kk.

Yhteensovittamattoman eläkkeen määrä:

Työsuhde 1	840,00 mk/kk
Työsuhde 2	750,00 mk/kk
TEL-vapaakirja	40,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>1 630,00 mk/kk</u>

Miten eläkelaitokset vastaavat eläkkeestä aiheutuneista kuluista vuosina 1997 ja 1998?

Maksettava eläke 1.11.-31.12.97	1 550,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.11.-31.12.97 (1760 / 1791) x 1 550,00 mk/kk	1 523,17 mk/kk
Eläkelaitoksen A vastuulla (840,00 / (840,00+750,00)) x 1 523,17 mk/kk	804,69 mk/kk
Eläkelaitoksen B vastuulla (750,00 / (840,00+750,00)) x 1 523,17 mk/kk	718,48 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.11.-31.12.97	26,83 mk/kk
Maksettava eläke 1.1.-31.12.98 (1825 / 1791) x 1 550,00 mk/kk	1 579,42 mk/kk
Rahastoitu osa 1.11.-31.12.98	1 523,17 mk/kk
Eläkelaitoksen A vastuulla	804,69 mk/kk
Eläkelaitoksen B vastuulla	718,48 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.11.-31.12.98	56,25 mk/kk

Vastuu vapaakirjan määrästä jakautuu eläkelaitosten A ja B vastuulle yhteensovittamattomien, tulevan ajan eläkkeiden suhteessa.

Vuonna 1997

Myöntävän eläkelaitoksen B omalla vastuulla oleva rahastoitu määrä
 $2 \times 718,48 \text{ mk} = 1\,436,96 \text{ mk}$.

Eläkelaitos B perii vastuunjaon yhteydessä laitokselta A tämän vastuulla olevan määrän
 $2 \times 804,69 \text{ mk} = 1\,609,38 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $2 \times 26,83 \text{ mk} = 53,66 \text{ mk}$.

Vuonna 1998

Myöntävän eläkelaitoksen B omalla vastuulla oleva rahastoitu määrä
 $12 \times 718,48 \text{ mk} = 8\,621,76 \text{ mk}$.

Eläkelaitos B perii vastuunjaon yhteydessä laitokselta A tämän vastuulla olevan määrän
 $12 \times 804,69 \text{ mk} = 9\,656,28 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $12 \times 56,25 \text{ mk} = 675,00 \text{ mk}$.

Esimerkki 11. TEL-työkyvyttömyyseläke (Osaeläke muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi ja takaisin osaeläkkeeksi)

Työntekijälle myönnettiin osaeläke 1.6.1997 alkaen. Eläketapahtuma sattui 15.5.1997. Eläkkeen määrä sen alkaessa oli 1 500 mk/kk. Yhteensovitus ei vaikuttanut eläkkeen määrään.

Osaeläke muutettiin täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi 1.1.1998 alkaen. Eläkkeen määrä oli yhteensovituksen jälkeen 2 850,00 mk/kk.

Täysi työkyvyttömyyseläke muutettiin 1.5.1998 alkaen jälleen osaeläkkeeksi. Eläkkeen määrä oli yhteensovituksen jälkeen 1 420,00 mk/kk.

Mitkä ovat vuosina 1997 ja 1998 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Maksettava eläke 1.6.-31.12.97	1 500,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.6.-31.12.97	1 500,00 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.6.-31.12.97	0,00 mk/kk

Eläke muuttuu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi 1.1.1998. Tällöin osaeläkkeen määrä on $(1825 / 1791) \times 1\,500,00 \text{ mk/kk} = 1\,528,48 \text{ mk/kk}$.

Maksettava eläke 1.1.-30.4.98 (yhteensovitettu)	2 850,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.1.-30.4.98 $(2\,850,00 / 1\,528,48) \times 1\,500,00$	2 796,90 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.1.-30.4.98	53,10 mk/kk

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Eläke muuttuu 1.5.1998 uudelleen osaeläkkeeksi.

Maksettava eläke 1.5.-31.12.98	1 420,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.5.-31.12.98 (1 420,00 / 2 850,00) x 2 796,90	1 393,54 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.5.-31.12.98	26,46 mk/kk

Vuonna 1997

Eläkelaitoksen omalla vastuulla oleva rahastoitu määrä on koko maksetun eläkkeen määrä
 $7 \times 1\,500,00 \text{ mk} = 10\,500,00 \text{ mk}$.

Vuonna 1998

Eläkelaitoksen omalla vastuulla oleva rahastoitu määrä on
 $4 \times 2\,796,90 \text{ mk} + 8 \times 1\,393,54 \text{ mk} = 22\,335,92 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $4 \times 53,10 \text{ mk} + 8 \times 26,46 \text{ mk} = 424,08 \text{ mk}$.

Esimerkki 12. TEL-yksilöllinen varhaiseläke (Lepäävänä oleva tai osaeläkkeen suuruisena maksettava YVE)

Miestyöntekijälle (s.18.4.34) myönnettiin 1.2.1994 alkaen yksilöllinen varhaiseläke. Eläkkeen määrä on 5 400,00 mk/kk vuoden 1997 indeksissä.

Eläkkeensaaja palasi työelämään 1.1.1997, jolloin yksilöllinen varhaiseläke jäi lepäämään.

Työntekijä vähentää 1.6.1997 alkaen työntekoaan siten, että hänelle ryhdytään maksamaan yksilöllistä varhaiseläkettä osaeläkkeen suuruisena. Osaeläkkeen määrä on 2 700,00 mk/kk ja täyden eläkkeen määrä samana ajankohtana on 5 400,00 mk/kk.

Työntekijä lopettaa ansiotyön ja hänelle maksetaan yksilöllistä varhaiseläkettä entisen suuruisena 1.11.1997 alkaen.

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

YVE jäi lepäämään ansiotyön ajaksi 1.1. - 31.5.97.

YVEä maksetaan osaeläkkeen suuruisena 1.6. - 30.10.97.

Eläkkeen rahastoitu osa eläkkeen alkaessa 1.2.1994 on $((1688 / 1791) \times 5\,400,00) \text{ mk/kk} = 5\,089,45 \text{ mk/kk}$. Yksilöllisen varhaiseläkkeen rahastoitu osa pienennetään 1.1.1997 määrällisen vanhuuseläkkeen rahastoidun osan muuntokertoimella (ETK:n julkaisema taulusto). Kyseessä on mieshenkilö, joka on muuntohetkellä 62-vuotias ja vanhuuseläkeikä on 65 vuotta. Näin saadaan muuntokertoimen arvoksi 0,97083276. YVE:n rahastoitu osa 1.1.1997 on $5\,089,45 \text{ mk/kk} \times 0,97083276 = 4\,941,00 \text{ mk/kk}$.

Maksettava eläke 1.6.-30.10.	2 700,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.6.-30.10 (2 700,00 / 5 400,00) x 4 941,00 mk/kk	2 470,50 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.6.-30.10.	229,50 mk/kk

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

YVEä maksetaan entisen suuruisena 1.11.97 alkaen

Maksettava eläke 1.11.-31.12.	5 400,00 mk/kk
Rahastoitu osa 1.11.-31.12. (5 400,00 / 2 700,00) x 2 470,50 mk/kk	4 941,00 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa 1.11.-31.12.	459,00 mk/kk

Vuonna 1997

Eläkelaitoksen omalla vastuulla oleva rahastoitu määrä on
 $5 \times 2\,470,50 \text{ mk} + 2 \times 4\,941,00 \text{ mk} = 22\,234,50 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $5 \times 229,50 \text{ mk} + 2 \times 459,00 \text{ mk} = 2\,065,50 \text{ mk}$.

Esimerkki 13. Työkyvyttömyyseläke osa-aikaeläkkeen jälkeen (Osa-aikaeläkkeeseen ei liity tulevaa aikaa)

Työntekijä (s.30.5.1938) oli TEL-kokoaikatyössä vuodesta 1967 alkaen ja siirtyi osa-aikaeläkkeelle 1.6.1996. Työntekijä aloitti kokoaikaisen työn uudelleen 1.7.1997 ja tuli työkyvyttömäksi 31.5.1998. Hän siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle 1.6.1998. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa oli

Kokoaikatyöstä karttunut	3 900,00 mk/kk
Osa-aikatyöstä karttunut	150,00 mk/kk
Osa-aikaeläkkeelläoloajalta karttunut	120,00 mk/kk
Osa-aikaeläkkeen jälkeisestä kokoaikatyöstä karttunut	130,00 mk/kk
Kokoaikatyöhön liittyvän tulevan ajan osuus	280,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>4 580,00 mk/kk</u>

Miten eläke jaetaan rahastoituun ja yhteisesti kustannettavaan osaan?

Rahastoitu osa saadaan, kun eläkkeen alkumäärä indeksoidaan eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun.

Tässä tilanteessa eläkkeen alkumäärä 4 580,00 mk/kk kokonaisuudessaan on eläkkeen rahastoitua osaa.

Esimerkki 14. Työkyvyttömyyseläke osa-aikaeläkkeen jälkeen (Osa-aikaeläkkeeseen liittyy tuleva aika)

Työntekijä (s.30.5.1938) oli TEL-kokoaikatyössä vuodesta 1967 alkaen ja siirtyi osa-aikaeläkkeelle 1.6.1996. Työntekijä tuli työkyvyttömäksi 31.5.1998 ja siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle 1.6.1998. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa oli

Kokoaikatyöstä karttunut	3 900,00 mk/kk
Osa-aikatyöstä karttunut	150,00 mk/kk
Osa-aikaeläkkeelläoloajalta karttunut	120,00 mk/kk
Osa-aikatyöhön liittyvän tulevan ajan osuus	200,00 mk/kk
Osa-aikaeläkejakssoon liittyvän tulevan ajan osuus	160,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>4 530,00 mk/kk</u>

Miten eläke jaetaan rahastoituu ja yhteisesti kustannettavaan osaan?

Rahastoitu osa saadaan, kun eläkkeen alkumäärä ilman osa-aikaeläkeajalta ja siihen liittyvältä tulevalta ajalta karttunutta eläkkeen osaa indeksoidaan eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun.

Eläkkeessä:

Rahastoidun osan määrä on $(3\,900,00 + 150,00 + 200,00)$ mk/kk = 4 250 mk/kk.

Yhteisesti kustannettavan eläkkeen määrä on $(4\,530,00 - 4\,250,00)$ mk/kk = 280 mk/kk.

Esimerkki 15. Kuntoutusraha (Eläkelaitos kuntouttaa jatkuvassa työsuhteessa olevaa työntekijää)

TEL-eläkelaitos antoi kuntoutuslupauksen 28.1.1997. Kuntoutusrahan maksaminen alkoi 1.2.1997.

Eläkkeeseen oli huomioitu tuleva aika TEL-tösuhteesta. Kuntoutusrahan perusteena olevan työkyvyttömyyseläkkeen määrä oli

TEL-eläke	5 300,00 mk/kk
TaEL-eläke	900,00 mk/kk
KVTEL-eläke	550,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>6 750,00 mk/kk</u>

Yhteensovitus ei vaikuttanut eläkkeen määrään. Kuntoutusrahan määrä oli $6\,750,00$ mk/kk + $(0,33 \times 6\,750,00$ mk/kk) = 8 977,50 mk/kk.

Kuntoutusrahan maksaa kuntoutukseen ryhtynyt TEL-eläkelaitos, joten se on TEL:n mukaista kuntoutusrahaa.

Kuntoutusrahan rahastoitu osa on sama kuin sen perusteena olevan TEL-TaEL-tökyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa. Eläketapahtumana pidetään tällöin kuntoutuslupauksen antopäivää.

Rahastoitu osa 6 200,00 mk/kk on eläkelaitoksen omalla vastuulla ja 2 777,50 mk/kk TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten yhteisellä vastuulla.

Esimerkki 16. Kuntoutusraha (Eläkelaitos kuntouttaa jatkuvassa työsuhteessa olevaa työntekijää; rinnakkaiset työsuhteet)

TEL-eläkelaitos antoi kuntoutuslupauksen 15.11.1996. Myöntävä laitos myös maksaa kuntoutusrahan, jonka maksaminen alkoi 1.1.1997.

Kuntoutusrahaa määrättäessä huomioon otettavat eläkkeet olivat

TEL-eläke	3 800,00 mk/kk
LEL-eläke	1 100,00 mk/kk
TEL-vapaakirja	150,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>5 050,00 mk/kk</u>

Yhteensovitus ei vaikuttanut eläkkeen määrään.

Kuntoutusrahan määrä oli

$$5\,050,00 \text{ mk/kk} + (0,33 \times 5\,050,00 \text{ mk/kk}) = 6\,716,50 \text{ mk/kk.}$$

Kuntoutusrahan rahastoitu osa on sama kuin myöntävän eläkelaitoksen vastuulla oleva osuus kuntoutusrahan perusteena olevan TEL-LEL-työkyvyttömyyseläkkeen rahastoidusta osasta.

Työkyvyttömyyseläkkeen rahastoitu osa olisi

$$(1760 / 1791) \times 5\,050,00 \text{ mk/kk} = 4\,962,59 \text{ mk/kk.}$$

Tästä olisi TEL-eläkelaitoksen vastuulla

$$((3\,800,00 + 150,00) / 5\,050,00) \times 4\,962,59 \text{ mk/kk} = 3\,881,63 \text{ mk/kk.}$$

Kuntoutusrahan rahastoitu osa 3 881,63 mk/kk on myöntävän TEL-eläkelaitoksen vastuulla ja 2 834,87 mk/kk TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten yhteisellä vastuulla.

Esimerkki 17. Kuntoutuskorotus

Työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönnettiin kuntoutuskorotusta 1.10.1997 alkaen.

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä 1.10.1997 oli

TEL-eläke	4 000,00 mk/kk
YEL-eläke	500,00 mk/kk
MYEL-eläke	300,00 mk/kk
KVTEL-eläke	3 000,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>7 800,00 mk/kk</u>

Eläkkeen TEL-rahastoitu osa 1.10.1997 oli 3 000,00 mk.

Kuntoutuskorotuksen määrä 1.10.1997 alkaen oli

$$(33 / 100) \times 7\,800,00 \text{ mk/kk} = 2\,574,00 \text{ mk/kk.}$$

Miten eläkelaitokset vastaavat eläkkeestä ja kuntoutuskorotuksesta?

1.10.1997:

TEL-laitoksen vastuulla olevan eläkkeen määrä on 3 000,00 mk/kk.

TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten yhteisellä vastuulla olevan eläkkeen ja kuntoutuskorotuksen määrä on

$$(4\,000,00 - 3\,000,00) + ((4\,000,00 / 7\,800,00) \times 2\,574,00) \text{ mk/kk} = 2\,320,00 \text{ mk/kk.}$$

YEL -laitosten yhteisellä vastuulla olevan eläkkeen ja kuntoutuskorotuksen määrä on

$$500,00 \text{ mk/kk} + ((500,00 / 7\,800,00) \times 2\,574,00) \text{ mk/kk} = 665,00 \text{ mk/kk.}$$

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vastuulla olevan eläkkeen ja kuntoutuskorotuksen määrä on

$$300,00 \text{ mk/kk} + ((300,00 / 7\,800,00) \times 2\,574,00) \text{ mk/kk} = 399,00 \text{ mk/kk.}$$

Kuntien eläkevakuutus kustantaa KVTEL-eläkkeen ja sitä vastaavan kuntoutuskorotuksen
 $3\,000,00 \text{ mk/kk} + ((3\,000,00 / 7\,800,00) \times 2\,574,00) \text{ mk/kk} = 3\,990,00 \text{ mk/kk}$.

Esimerkki 18. TEL-työttömyyseläke (Kaksi TEL-työsuhdetta rinnakkain; rah.koron alennuksesta johtuva muunto)

Eläkelaitos A myönsi vuoden 1996 marraskuussa mieshenkilölle (s.13.5.1935) työttömyyseläkkeen. Eläke alkoi 1.12.1996. Eläketapahtumapäivä oli 1.11.1995. Eläkkeeseen oikeutavana on otettu huomioon tuleva aika kahden rinnakkaisen yli viisi vuotta kestäneen työsuhteen perusteella. Molemmat työsuhteet päättyivät lokakuussa 1995. Eläke muodostui seuraavasti:

TEL-työsuhde A	3 000,00 mk/kk
TEL-työsuhde B	1 000,00 mk/kk
TEL-vapaakirja	100,00 mk/kk
LEL-vapaakirja	50,00 mk/kk
TaEL-vapaakirja	50,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>4 200,00 mk/kk</u>

Yhteensovitus ei vaikuttanut eläkkeen määrään.

Miten eläke jaetaan vastuunjakoa varten ja mikä laitos vastaa eläkkeen rahastoidusta osasta?

Eläkkeen rahastoidun osan laskemiseksi indeksoidaan eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä työttömyyseläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun:

$$(1712 / 1760) \times 4\,200,00 \text{ mk/kk} = 4\,085,45 \text{ mk/kk}$$

Näin saatu markkamäärä jaetaan rinnakkaisten TEL-työsuhteiden kesken yhteensovittamattomien eläkkeiden suhteessa (TEL-, LEL- ja TaEL-vapaakirjat jakautuvat tulevan ajan työsuhteiden kesken):

$$(3\,000,00 / 4\,000,00) \times 4\,085,45 \text{ mk/kk} = 3\,064,09 \text{ mk/kk}$$

$$(1\,000,00 / 4\,000,00) \times 4\,085,45 \text{ mk/kk} = 1\,021,36 \text{ mk/kk}$$

Eläkkeen rahastoitu osa on 50 % työsuhteiden osuuksista:

50% x 3 064,09 mk/kk	1 532,05 mk/kk	TEL A
50% x 1 021,36 mk/kk	510,68 mk/kk	TEL B
<u>Rahastoitu osa</u>	<u>2 042,73 mk/kk</u>	

Vuonna 1996

Eläkettä maksetaan joulukuun ajan.

Eläkelaitoksen A vastuulla on TEL-LEL-TaEL-rahastoitu osa 1 532,05 mk.
 Eläkelaitoksen B vastuulla on TEL-LEL-TaEL-rahastoitu osa 510,68 mk.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan 2 157,27 mk.

Jos työsuhde B olisi kestänyt alle viisi vuotta, laskettaisiin eläkkeen rahastoitu osa kuten edellä, mutta rahastoitu osa työsuhteen B osuudesta olisi 0 %. Tällöin eläkkeen rahastoitu osa olisi 1 532,05 mk/kk ja siitä vastaisi eläkelaitos A.

Vuonna 1997

Eläke on myönnetty ennen 1.1.1997, joten rahastokoron alennuksesta johtuen eläkkeen rahastoitu osa pienennetään 1.1.1997. Mieshenkilö on muuntohetkellä 61-vuotias ja eläkeikä on 65 vuotta, joten muuntokerroin (ETK:n taulusto:määräaikaisen vanhuuseläkkeen rahastoidun osan muunnoskerroimet) on 0,96085360.

Eläkkeen määrä 1.1. - 31.12.1997:

Maksettava eläke (1791 / 1760) x 4 200,00 mk/kk	4 273,98 mk/kk
Rahastoitu osa / A:n vastuulla 0,96085360 x 1 532,05 mk/kk	1 472,08 mk/kk
Rahastoitu osa / B:n vastuulla 0,96085360 x 510,68 mk/kk	490,69 mk/kk
Yhteisesti kustannettava osa	2 311,21 mk/kk

Eläkelaitoksen A vastuulla on TEL-LEL-TaEL-rahastoidusta määrästä:

$$12 \times 1\,472,08 \text{ mk} = 17\,664,96 \text{ mk}$$

Eläkelaitoksen B vastuulla on TEL-LEL-TaEL-rahastoidusta määrästä:

$$12 \times 490,69 \text{ mk} = 5\,888,28 \text{ mk}$$

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan

$$12 \times 2\,311,21 \text{ mk} = 27\,734,52 \text{ mk}$$

Esimerkki 19. TEL-LEL-TaEL-MEL-työttömyyseläke (TEL ja LEL rinnakkain)

TEL-eläkelaitos A myönsi työntekijälle työttömyyseläkkeen 1.10.1997 alkaen. Työttömyyseläketapahtumapäivä oli 3.9.1996. Eläkkeeseen oikeuttavana on otettu huomioon tuleva aika sekä yli viisi vuotta kestäneen TEL-työsuhteen että LEL-toiminnan perusteella.

Eläkkeen määrä 1.10.1997

TEL-eläke	2 000,00 mk/kk
LEL-eläke	1 500,00 mk/kk
TaEL-vapaakirja	100,00 mk/kk
MEL-vapaakirja	500,00 mk/kk
Yhteensä	4 100,00 mk/kk

Yhteensovitus ei vaikuttanut eläkkeen määrään.

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Eläkkeen rahastoidun osan laskemiseksi indeksoidaan eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä työttömyyseläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun:

$$(1760 / 1791) \times 4\,100,00 \text{ mk/kk} = 4\,029,03 \text{ mk/kk}$$

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

Näin saatu markkamäärä jaetaan yhteensovittamattomien eläkkeiden suhteessa TEL:n ja LEL:n osalle (TaEL- ja MEL- vapaakirjat jakautuvat TEL:n ja LEL:n kesken):

$$(2\,000,00 / 3\,500,00) \times 4\,029,03 \text{ mk/kk} = 2\,302,30 \text{ mk/kk}$$

$$(1\,500,00 / 3\,500,00) \times 4\,029,03 \text{ mk/kk} = 1\,726,73 \text{ mk/kk}$$

Eläkkeen rahastoitu osa on 50 % näin saadusta TEL-osuudesta ja 30 % saadusta LEL-osuudesta:

50% x 2 302,30 mk/kk	1 151,15 mk/kk	TEL
30% x 1 726,73 mk/kk	518,02 mk/kk	LEL
<u>Rahastoitu osa</u>	<u>1 669,17 mk/kk</u>	

Vuonna 1997

TEL-eläkelaitoksen vastuulla oleva rahastoitu määrä on
 $3 \times 1\,151,15 \text{ mk} = 3\,453,45 \text{ mk}$.

LEL-eläkelaitoksen vastuulla oleva rahastoitu määrä on
 $3 \times 518,02 \text{ mk} = 1\,554,06 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $3 \times 2\,430,83 \text{ mk} = 7\,292,49 \text{ mk}$.

Esimerkki 20. TEL-LEL-TaEL-työttömyyseläke (TEL ja TaEL rinnakkain)

Eläkelaitos myönsi työntekijälle työttömyyseläkkeen 1.8.1997 alkaen. Eläketapahtumapäivä oli 10.6.1996. Eläkkeeseen oikeuttavan on otettu huomioon tuleva aika sekä yli viisi vuotta kestäneen TEL-työsuhteen että TaEL-toiminnan perusteella. Eläkkeen määrä sen alkaessa oli

TEL-eläke	2 000,00 mk/kk
TaEL-eläke	500,00 mk/kk
TEL-vapaakirja	200,00 mk/kk
LEL-vapaakirja	100,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>2 800,00 mk/kk</u>

Yhteensovitus ei ole vaikuttanut eläkkeen määrään.

Mitkä ovat vuonna 1997 maksetut eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Eläkkeen rahastoidun osan laskemiseksi indeksoidaan eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava määrä työttömyyseläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun:

$$(1760 / 1791) \times 2\,800,00 \text{ mk/kk} = 2\,751,54 \text{ mk/kk}$$

Näin saatu markkamäärä jaetaan yhteensovittamattomien eläkkeiden suhteessa TEL:n ja TaEL:n osalle (tulevan ajan TEL-osuuteen lasketaan myös TEL-vapaakirja, LEL- vapaakirja jakautuu TEL:n ja TaEL:n kesken):

$$(2\,200,00 / 2\,700,00) \times 2\,751,54 \text{ mk/kk} = 2\,242,00 \text{ mk/kk}$$

$$(500,00 / 2\,700,00) \times 2\,751,54 \text{ mk/kk} = 509,54 \text{ mk/kk}$$

Eläkkeen rahastoitu osa on 50 % näin saadusta TEL-osuudesta ja 0 % saadusta TaEL-osuudesta:

50% x 2 242,00 mk/kk	1 121,00 mk/kk	TEL
0% x 509,54 mk/kk	0,00 mk/kk	TaEL
<u>Rahastoitu osa</u>	<u>1 121,00 mk/kk</u>	

Vuonna 1997

TEL-eläkelaitoksen vastuulla oleva rahastoitu määrä on
5 x 1 121,00 mk = 5 605,00 mk.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
5 x 1 679,00 mk = 8 395,00 mk.

Esimerkki 21. TEL-vanhuuseläke (Lisäturva; rahastokoron alennuksesta johtuva muunto)

Naistyöntekijä (s.13.7.31) siirtyi vanhuuseläkkeelle 65 vuoden ikäisenä 1.8.1996. Eläkkeen määrä eläkkeen alkaessa oli

TEL-eläke / perusturva	6 000,00 mk/kk	Eläkelaitos A
TEL-vapaakirja / perusturva	1 800,00 mk/kk	Eläkelaitos B
TEL-vapaakirja / lisäturva	200,00 mk/kk	Eläkelaitos B
Yhteensä	8 000,00 mk/kk	

Miten kustannukset maksetusta eläkkeestä jakautuvat vuosina 1996, 1997 ja 1998?

Eläkkeen rahastoidut osat ETK:n työsuhderekisteriotteella:

TEL-perusturva A	600,00 mk/kk
TEL-perusturva B	300,00 mk/kk
TEL-lisäturva B	150,00 mk/kk

Rahastokoron alennuksesta johtuva eläkkeen rahastoidun osan muunto perusturvan osalta tehdään 1.1.1997 ja lisäturvan osalta 31.12.1997.

Valitaan rahastoidun osan muuntokertoimet.

Perusturva:

Nainen on 1.1.1997 65-vuotias, joten (ETK:n taulustosta vanhuuseläkkeen rahastoidun osan muuntokertoimet) saadaan kerroin alkaneen eläkkeen muuntamiseksi 0,77907832.

Lisäturva:

Nainen on 31.12.1997 66-vuotias, joten (ETK:n taulustosta lisäturvan alkaneen vanhuuseläkkeen rahastoidun osan muuntokertoimet) saadaan kerroin alkaneen eläkkeen muuntamiseksi 0,77907832.

Vuonna 1996

Perusturvan rahastoitu osa, jonka selvittely tapahtuu kollektiivisesti suureen E^R avulla
 $5 \times 900,00 \text{ mk} = 4\,500,00 \text{ mk}$.

Lisäturvan rahastoitu osa, jonka maksava laitos A perii vastuunjaon yhteydessä eläkelaitokselta B
 $5 \times 150,00 \text{ mk} = 750,00 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
 $5 \times (7\,800,00 - 900,00) \text{ mk} = 34\,500,00 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $5 \times (200,00 - 150,00) \text{ mk} = 250,00 \text{ mk}$.

Vuonna 1997

Perusturvan rahastoitu osa, jonka selvittely tapahtuu kollektiivisesti suureen E^R avulla
 $12 \times (900,00 \times 0,77907832) \text{ mk} = 8\,414,05 \text{ mk}$.

Lisäturvan rahastoitu osa, jonka maksava laitos A perii vastuunjaon yhteydessä eläkelaitokselta B
 $12 \times 150,00 \text{ mk} = 1\,800,00 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
 $12 \times ((1791 / 1760) \times 7\,800,00 - 900,00 \times 0,77907832) \text{ mk} = 86\,834,59 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $12 \times ((1791 / 1760) \times 200,00 - 150,00) \text{ mk} = 642,27 \text{ mk}$

Vuonna 1998

Perusturvan rahastoitu osa, jonka selvittely tapahtuu kollektiivisesti suureen E^R avulla
 $12 \times (900,00 \times 0,77907832) \text{ mk} = 8\,414,05 \text{ mk}$.

Lisäturvan rahastoitu osa, jonka maksava laitos A perii vastuunjaon yhteydessä eläkelaitokselta B
 $12 \times (150,00 \times 0,77907832) \text{ mk} = 1\,402,34 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^a luetaan
 $12 \times ((1825 / 1760) \times 7\,800,00 - 900,00 \times 0,77907832) \text{ mk} = 88\,642,77 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $12 \times ((1825 / 1760) \times 200,00 - 150,00 \times 0,77907832) \text{ mk} = 1\,086,30 \text{ mk}$.

Esimerkki 22. Työkyvyttömyyseläke (MEL-vapaakirja)

TEL-eläkelaitos myönsi työntekijälle (s.1945) helmikuussa 1997 työkyvyttömyyseläkkeen. Eläke alkoi 1.3.1997 ja eläketapahtuma sattui 18.2.1996. TEL-eläkkeeseen liitettiin tuleva

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

aika. Viimeisen työsuhteen eläkeikä oli 65 vuotta. Eläkkeen määrä ennen yhteensovitusta oli

TEL-eläke	6 873,00 mk/kk
MEL-vapaakirja	855,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>7 728,00 mk/kk</u>

Yhteen sovitusraja oli 7 388,00 mk/kk ja eläkkeen määrä yhteensovituksen jälkeen oli

TEL-eläke	6 570,62 mk/kk
MEL-vapaakirja	817,38 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>7 388,00 mk/kk</u>

Eläkkeen MEL-osan jakamiseksi vastuunjako varten MEL-vastuunjako-osaan ja MEL-ylitteeseen tehdään yhteensovitus uudelleen käyttäen eläkkeen MEL-osan sijasta MEL-vastuunjako-osaa. MEL-vastuunjako-osan perusmäärän eläkelaitos saa ETK:n työsuhdere-kisteriotteelta tai MEK:istä.

MEL-vastuunjako-osan yhteensovituksessa otetaan huomioon

MEL-vastuunjako-osa	618,00 mk/kk
TEL-eläke	6 873,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>7 491,00 mk/kk</u>

MEL-vastuunjako-osa yhteensovituksen jälkeen, kun yhteensovitusraja on 7 388,00 mk/kk

MEL-vastuunjako-osa	609,50 mk/kk
TEL-eläke	6 778,50 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>7 388,00 mk/kk</u>

MEL-ylite saadaan vähentämällä yhteensovitetusta eläkkeen MEL-osasta yhteensovitettu MEL-vastuunjako-osa:
 $817,38 \text{ mk/kk} - 609,50 \text{ mk/kk} = 207,88 \text{ mk/kk}$.

Vastuunjaossa MEL-eläkkeestä otetaan huomioon vastuunjako-osa jolloin yhteensovitettu eläke on

MEL-vastuunjako-osa	609,50 mk/kk
TEL-eläke	6 570,62 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>7 180,12 mk/kk</u>

Eläkkeen rahastoitu osa saadaan indeksoimalla eläkkeen alkamishetkeä vastaava yhteensovitettu vastuunjaossa huomioon otettava eläke eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun:

$$(1760 / 1791) \times 7 180,12 \text{ mk/kk} = 7 055,84 \text{ mk/kk}$$

Vuonna 1997

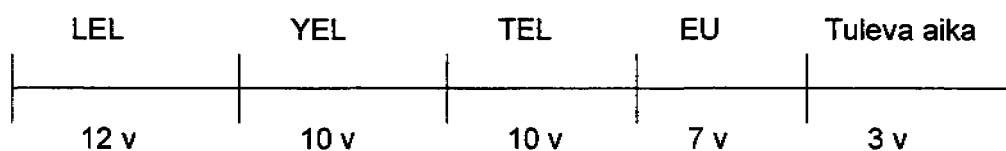
TEL-eläkelaitoksen vastuulla oleva rahastoitu määrä on
 $10 \times 7 055,84 \text{ mk} = 70 558,40 \text{ mk}$.

MEK:in vastuulla olevan MEL-ylitteen TEL-eläkelaitos perii vastuunjaon yhteydessä MEK:iltä
 $10 \times 207,88 \text{ mk} = 2\,078,80 \text{ mk}$.

Yhteisesti kustannettaviin eläkkeisiin E^b luetaan
 $10 \times (7\,180,12 - 7\,055,84) \text{ mk} = 1\,242,80 \text{ mk}$.

Esimerkki 23. Työkyvyttömyyseläke (EU-säännökset)

Henkilöllä on ollut LEL-ansioita, YEL-toimintaa, TEL-työsuhde ja työsuhde toisessa EU-maassa. Hän tulee työkyvyttömäksi 62-vuotiaana ollessaan EU-työsuhteessa.

Ansaitut vapaakirjat olivat

LEL-vapaakirja	2 400,00 mk/kk
YEL-vapaakirja	1 200,00 mk/kk
TEL-vapaakirja	1 800,00 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>5 400,00 mk/kk</u>

EU-palvelua on yhteensä 39 vuotta ja siitä Suomessa palveltua aikaa 32 vuotta.

Kansallisen lain mukainen eläke 5 400,00 mk/kk on vapaakirjaeläke, joten eläkkeessä ei ole rahastoitua osaa.

Eläke myönnetään pro rata-eläkkeenä. Kun TEL-eläkkeeseen on lisätty karttuman korotus ja tulevan ajan osuus oli pro rata eläkkeen määrä

LEL-vapaakirja	2 400,00 mk/kk
YEL-vapaakirja	1 200,00 mk/kk
TEL-vapaakirja	2 059,86 mk/kk
<u>Yhteensä</u>	<u>5 659,86 mk/kk</u>

Eläkkeessä:

Rahastoidun osan määrä on 0 mk/kk.

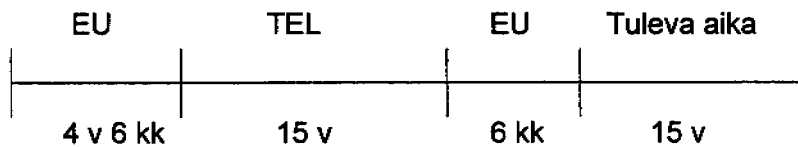
TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten yhteisellä vastuulla olevan eläkkeen määrä on
 $(2\,400,00 + 2\,059,86) \text{ mk/kk} = 4\,459,86 \text{ mk/kk}$.

YEL-laitosten yhteisellä vastuulla olevan eläkkeen määrä on 1 200,00 mk/kk.

Esimerkki 24. Työkyvyttömyyseläke (EU-säännökset)

Henkilö on työskennellyt Suomessa TEL-työsuhteessa ja toisessa EU-maassa, jossa tulee työkyvyttömäksi työsuhteessa ollessaan. Tuleva aika liittyy kummankin maan kansalliseen

eläkkeeseen. Suomen kansallisen eläkkeen määrää pienentää SOLITA yhteensovitus. Näin eläke myönnetään pro rata-eläkkeenä.

Henkilölle myönnetään työkyvyttömyyseläke vuonna 1997 samana vuonna sattuneen eläketapahtuman perusteella.

Mitkä ovat eläkkeen rahastoidut ja yhteisesti kustannettavat osat?

Kansallisen lain mukaisen eläkkeen määrä SOLITA-yhteensovituksen jälkeen on 3 908,98 mk/kk. Pro rata eläkkeenä myönnettävän eläkkeen määrä on 3 937,50 mk/kk.

Koska kansallisen lain mukaan laskettuun eläkkeeseen liittyy tuleva aika, on eläkkeessä rahastoitua osaa, joka saadaan indeksoimalla eläkkeen alkamisajankohtaa vastaava, yhteensovitettu, kansallisen lain mukainen eläke eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun.

Eläkkeessä:

Rahastoidun osan määrä on 3 908,98 mk/kk.

TEL-LEL-TaEL-MEL-laitosten yhteisellä vastuulla olevan eläkkeen määrä on $(3 937,50 - 3 908,98)$ mk/kk = 28,52 mk/kk.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

TAULUKKO ELÄKKEEN KUSTANTAMISESTA

TEL-, LEL-, TaEL-ELÄKE JA MEL-ELÄKKEEN VASTUUNJAKO-OSA SEKÄ MEL-ELÄKKEEN YLITE, YEL-ELÄKE JA MYEL-ELÄKE (ELÄKETAPAHTUMA 31.12.1998 JÄLKEEN)

Eläkelaji	Eläke	Eläkkeen rahoitettu osa	Eläkkeen yhteisesti kustannettava osa	Hyvitettävä eläke	Eläkelaitokset vastaavat yhteisesti kustannettavasta osasta
VANHUUS-ELÄKE	TEL-perusturva, LEL, TaEL ja MEL-eläkkeen vastuunjako-osa	- Laskuperusteiden mukainen rahoitettu eläke (E ^r) - Rahastokoron alennus 1.1.1997	- Ennen 1.7.1912 syntyneiden eläkkeet kokonaan - 54-ikävuoden jälkeen ansaittu eläkkeen osa sekä indeksi- yms. korotukset	E ^a	Vähimmäiseläketurvan vakuutusmaksujen tasausosien ja tasausrahaston yhteismäärän suhteessa
	MEL-eläkkeen ylite	-	-	E ^m	-
	YEL-perusturva	-	Kaikki	E ^y	Perusturvan vakuutusmaksurahastojen (per 1.7.) suhteessa
	MYEL	Kaikki	-	-	-
TYÖKYVYTTÖMYYS-ELÄKE	TEL-perusturva, LEL, TaEL ja MEL-eläkkeen vastuunjako-osa	TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaan myönnetty ns. tulevan ajan työkyvyttömyyseläkkeet - yhteensovitettu lapsikorottamaton ja kuntoutuskorottamaton eläke muunnetaan TEL 9 §:ää soveltaen eläketapahtuman sattumista seuraavan kalenterikuukauden alkun - ennen 1.1.97 myönnetyn eläkkeen yllä mainitulla tavalla määritetty rahoitettu osa kuitenkin muunnettuna (pienennettynä) 1.1.97 alkaen rahastokoron alennuksesta johtuen	- Rahastoidun osan ylittävä osa - Pelkästään vapaakirjoihin perustuva eläke kokonaan - Eläkkeen lapsikorotusosa - kuntoutuskorotus - indeksi- ja muut korotukset - 1.4.98 jälkeen alkaneen osa-aikaeläkkeen ja siihen liittyvän tulevan ajan osalta karttunut työkyvyttömyyseläkkeen osa niissä tilanteissa, joissa osa-aikaeläkkeeseen on liitetty tuleva aika - pro-rataeläkkeestä aiheutuva eläkkeen lisäys	E ^b	Vähimmäiseläketurvan vakuutusmaksujen ja muun kuin vähimmäisturvan vakuutusmaksujen tasausosien ja rahastojen korkotuoton perusteella
	MEL-eläkkeen ylite	-	- pro-rataeläkkeestä aiheutuva eläkkeen lisäys	E ^m	-
	YEL-perusturva	-	Kaikki	E ^y	Perusturvan vakuutusmaksurahastojen (per 1.7.) suhteessa
	MYEL	Kaikki	-	-	-
TYÖTTÖMYYS-ELÄKE	TEL-perusturva	- sellaisen työttömyyseläkkeen, jossa eläkkeeseen oikeuttavana on otettu huomioon tuleva aika vähintään viisi vuotta jatkuneen, 30.6.1989 jälkeen päättyneen työsuhteen perusteella, rahoitettu osa on puolet ilman lapsikorotusta lasketusta eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä, joka on muunnettu TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun. - rahastokoron alennus 1.1.97 kuten tk-eläkkeessä	- rahastoidun osan ylittävä osa - pelkästään vapaakirjoihin perustuva eläke kokonaan - eläke, jossa eläkkeeseen oikeuttavana on otettu huomioon tuleva aika alle viisi vuotta kestäneen työsuhteen perusteella - eläke, jossa tuleva aika on otettu huomioon ennen 1.7.1989 päättyneen työsuhteen perusteella - eläkkeen lapsikorotusosa, indeksi- ja muut korotukset - 1.4.98 jälkeen alkaneen osa-aikaeläkkeen ja siihen liittyvän tulevan ajan osalta karttunut työttömyyseläkkeen osa niissä tilanteissa, joissa osa-aikaeläkkeeseen on liitetty tuleva aika	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta
	TaEL	-	- Täysitehoinen TaEL-eläke kokonaan - Pelkästään vapaakirjoihin perustuva eläke kokonaan	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta
	LEL	- sellaisen työttömyyseläkkeen, jossa LEL:n mukaan on eläkkeeseen oikeuttavana otettu huomioon tulevaa aikaa vastaava ansio ja jonka perusteena olevaa ansioita on 30.6.1989 jälkeen ansaittu vähintään LEL 7 §:n 1 tai 4 momentissa tarkoitettu rajamäärä, rahoitettu osa on 30 % ilman lapsikorotusta lasketusta eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä, joka on muunnettu TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden alkuun - rahastokoron alennus 1.1.97 kuten tk-eläkkeessä	- rahastoidun osan ylittävä osa - pelkästään vapaakirjoihin perustuva eläke - tulevan ajan eläke, jossa tulevaan aikaan oikeuttavia LEL-ansioita ei ole ansaittu 30.6.1989 jälkeen - eläkkeen lapsikorotukset - indeksi- ja muut korotukset - 1.4.98 jälkeen alkaneen osa-aikaeläkkeen ja siihen liittyvän tulevan ajan osalta karttunut työttömyyseläkkeen osa niissä tilanteissa, joissa osa-aikaeläkkeeseen on liitetty tuleva aika	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta

Suunnittelu- ja laskentaosasto

11.8.1998

TAULUKKO ELÄKKEEN KUSTANTAMISESTA

TEL-, LEL-, TaEL-ELÄKE JA MEL-ELÄKKEEN VASTUUNJAKO-OSA SEKÄ MEL-ELÄKKEEN YLITE, YEL-ELÄKE JA MYEL-ELÄKE
(ELÄKETAPAHTUMA 31.12.1993 JÄLKEEN)

Eläkelaji	Eläke	Eläkkeen rahastoitu osa	Eläkkeen yhteisesti kustannettava osa	Hyvitettävä eläke	Eläkelaitokset vastaavat yhteisesti kustannettavasta osasta
TYÖTTÖ-MYYSELÄKE	MEL-eläkkeen vastuunjako-osa	- sellaisen työttömyyseläkkeen, jossa eläkkeeseen oikeutavana on otettu huomioon tuleva aika, rahastoitu osa on 30 % ilman lapsikorotusta lasketun eläkkeen alkamisajankohtaa vastaavasta määrästä, joka on muunnettu TEL-indeksillä eläketapahtuman sattumista seuraavan kuukauden aikuun - rahastokoron alennus 1.1.97 kuten tk-eläkkeessä	- rahastoidun osan ylittävä osa - eläkkeen lapsikorotukset ja indeksikorotukset - 1.4.98 jälkeen alkaneen osa-aikaeläkkeen ja siihen liittyvän tulevan ajan osalta karttunut työttömyyseläkkeen osa niissä tilanteissa, joissa osa-aikaeläkkeeseen on liitetty tuleva aika	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta
	MEL-eläkkeen ylite	-	-	E ^m	-
	YEL-perusturva	-	Kaikki	E ^y	Perusturvan vakuutusmaksurahastojen (per 1.7.) suhteessa
	MYEL	Kaikki	-	-	-
PERHE-ELÄKE	TEL-perusturva, LEL, TaEL ja MEL-eläkkeen vastuunjako-osa	- 1.1.1994 lähtien -	- 1.1.1994 lähtien Kaikki	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta
	MEL-eläkkeen ylite	-	-	E ^m	-
	YEL-perusturva	-	Kaikki	E ^y	Perusturvan vakuutusmaksurahastojen (per 1.7.) suhteessa
	MYEL	Kaikki	-	-	-
OSA-AIKA-ELÄKE	TEL-perusturva, LEL ja MEL-eläkkeen vastuunjako-osa	-	Kaikki	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta
	MEL-eläkkeen ylite	-	-	E ^m	-
	YEL-perusturva	-	Kaikki	E ^y	Perusturvan vakuutusmaksurahastojen (per 1.7.) suhteessa
	MYEL	Kaikki	-	-	-
LISÄTURVA	TEL:n mukaisesti rekisteröity lisäeläke ja työnantajavakuutus	Vakuutusmaksuja tai laskettavaa eläkevastuuta vastaava eläkkeen määrä Rahastokoron alennus 31.12.1997	Indeksi- ja muut korotukset sekä työttömyyseläkkeet	E ^b	Kuten edellä E ^b -osasta
	YEL 11 § 1 momentin mukainen lisäeläke	Kaikki, jos tasausrahasto on positiivinen	Indeksikorotuksista se osa, johon tasausrahasto ei riitä	E ^y	Kuten edellä E ^y -osasta
	MYEL 11 § 1 momentin mukainen lisäeläke	Kaikki	-	-	-